

Stora Enso Tilinpäätöstiedote

Tammikuu–joulukuu 2016

Q4

storaenso

Beihain tehtaan nopealla ylösajolla ja lehtipuusellun matalilla hinnoilla negatiivinen vaikutus vakaaseen neljännekseen

Osinkoehdotus nousee 0,37 euroon osakkeelta

Q4/2016 (verrattuna Q4/2015)

- Liikevaihto 2 438 (2 487) milj. euroa laski 2,0 %. Liikevaihto ilman rakenteellisesti heikentyvää paperiliiketoimintaa kasvoi 4,5 % pääasiassa Varkauden kraftlaineritehtaan ja Beihain kuluttajapakkauskartonkitehtaan ylösajon ansiosta.
- Operatiivinen liiketulos laski 21,1 % 191 (242) milj. euroon johtuen pääasiassa Biomaterials-divisioonan historiallisen alhaisista lehtipuusellun hinnoista, joiden vaikutus oli 35 milj. euroa, sekä Beihain toimintojen ylösajosta johtuvasta hieman odotettua suuremmasta 25 milj. euron negatiivisesta vaikutuksesta ja Enocellin tehtaan voimalaitoksen käyttöhäiriön 5 milj. euron negatiivisesta vaikutuksesta. Operatiivinen liiketulosprosentti oli 7,8 % (9,7 %).
- Osakekohtainen tulos 0,12 (0,53) euroa. Osakekohtainen tulos ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä laski 0,17 (0,78) euroon.
- Liiketoiminnan rahavirta säilyi vahvana ja oli 461 (412) milj. euroa, rahavirta investointien jälkeen 240 (75) milj. euroa.
- Taseen vahvistuminen jatkui edelleen; nettovelan suhde operatiiviseen EBITDAan oli 2,0 (2,3), likviditeetti 949 (807) milj. euroa.
- Operatiivinen ROCE oli 8,9 % (11,3 %), operatiivinen ROCE ilman Beihain investointia 12,1 % (13,3 %).
- Osakekohtainen tulos 0,59 (1,02) euroa. Osakekohtainen tulos ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä laski 0,65 (1,24) euroon.
- Liiketoiminnan rahavirta oli vahva 1 633 (1 556) milj. euroa, rahavirta investointien jälkeen 834 (599) milj. euroa.
- Stora Enson hallitus esittää, että osinkoa korotetaan 0,33 eurosta 0,37 euroon osaketta kohti.

Muutos

- Beihain tehtaan ylösajo etenee suunniteltua aikataulua nopeammin sekä laadun että tuotantomäärien osalta. Kuluttajapakkauskartonkikoneen odotetaan saavuttavan täyden tuotannon 18–24 kuukaudessa toukokuussa 2016 tapahtuneesta käynnistyksestä. Valkaistua kemitermomekaanista (BCTMP) massaa valmistava laitos käynnistyi viimeisellä neljänneksellä. Tehtaan odotetaan saavuttavan EBITDA-kannattavuusrajan vuoden 2018 ensimmäisellä neljänneksellä.
- Stora Enso harkitsee uudelleen suunnitelmaansa rakentaa kemiallista sellua valmistava tehdas Kiinan Beihaihin.
- Varkauden kraftlaineritehtaan ylösajo etenee. Tehtaan odotetaan saavuttavan täyden tuotannon vuoden 2017 jälkipuoliskon aikana. Tehtaan odotetaan saavuttavan EBIT-kannattavuusrajan vuoden 2017 toisella neljänneksellä.
- Varkauden tehtaan puisten rakennuskomponenttien (LVL) tuotantolinja on käyttöönottovaliessa. Linjan odotetaan saavuttavan täyden tuotannon vuoden 2018 puolivälissä.

Q4/2016 (verrattuna Q3/2016)

- Liikevaihto 2 438 (2 393) milj. euroa kasvoi 1,9 %. Liikevaihto lukuun ottamatta rakenteellisesti heikentyvää paperiliiketoimintaa kasvoi 4,9 %.
- Operatiivinen liiketulos 191 (219) milj. euroa laski 12,8 %, pääasiassa historiallisen alhaisten lehtipuusellun hintojen ja korkeampien kiinteiden kustannusten takia.

Vuosi 2016 (verrattuna vuoteen 2015)

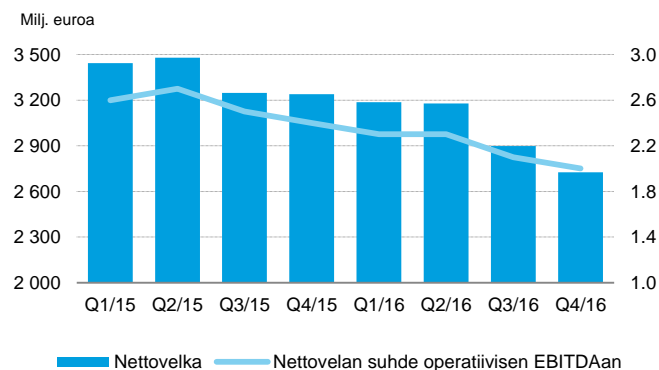
- Liikevaihto 9 802 (10 040) milj. euroa laski 2,4 %. Liikevaihto ilman rakenteellisesti heikentyvää paperiliiketoimintaa sekä myytyä Barcelonan tehdasta kasvoi 3,1 % pääasiassa Varkauden kraftlaineritehtaan ja Beihain kuluttajapakkauskartonkitehtaan ylösajon ansiosta.
- Operatiivinen liiketulos 884 (915) milj. euroa laski 3,4 % pääasiassa historiallisen alhaisten lehtipuusellun hintojen ja Beihain toimintojen ylösajosta johtuvan 74 milj. euron negatiivisen vaikutuksen takia sekä muista muutoshankkeista johtuvien suurempien kiinteiden kustannusten ja Biomaterials-divisioonan lisääntyneiden innovaatiotoimintojen takia. Paper-divisioonalla oli 134 milj. euron positiivinen vaikutus operatiiviseen liiketulokseen

Näkymät

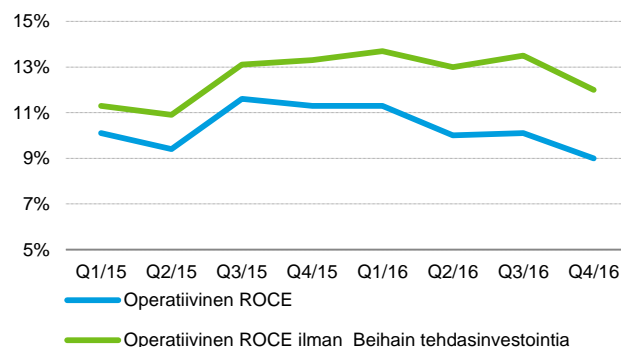
Vuoden 2017 ensimmäisen neljänneksen liikevaihdon arvioidaan olevan samalla tasolla vuoden 2016 viimeisen neljänneksen 2 438 milj. euron kanssa ja operatiivisen liiketuloksen odotetaan pysyvän vuoden 2016 viimeisen neljänneksen 191 milj. euron tasolla. Vuoden 2017 ensimmäisen neljänneksen operatiivisen liiketuloksen ennuste sisältää 34 milj. euron negatiivisen vaikutuksen Beihain toimintojen ylösajosta ja 10 milj. euron negatiivisen vaikutuksen Enocellin tehtaan voimalaitoksen käyttöhäiriöstä. Vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä ei ole merkittäviä vuotuisia huoltoseisokkeja.

Stora Enso käynnistää kannattavuuden parantamisohjelman, jonka tavoitteena on pienentää vuosittaisia kustannuksia 50 milj. euroa. Täysi vaikutus saavutetaan vuoden 2018 aikana.

Nettovelan suhde operatiiviseen EBITDAan

Operatiivinen ROCE

Tunnusluvut

Milj. euroa	Q4/16	Q4/15	Muutos % Q4/16-Q4/15	Q3/16	Muutos % Q4/16-Q3/16	2016	2015	Muutos % 2016-2015
Liikevaihto	2 438	2 487	-2,0 %	2 393	1,9 %	9 802	10 040	-2,4 %
Operatiivinen EBITDA ¹	310	351	-11,7 %	343	-9,6 %	1 371	1 408	-2,6 %
Operatiivinen EBITDA, % ¹	12,7 %	14,1 %		14,3 %		14,0 %	14,0 %	
Operatiivinen liike-tulos	191	242	-21,1 %	219	-12,8 %	884	915	-3,4 %
Operatiivinen liike-tulos, %	7,8 %	9,7 %		9,2 %		9,0 %	9,1 %	
Liike-tulos (IFRS)	145	393	-63,1 %	196	-26,0 %	783	1 059	-26,1 %
Tulos ennen veroja ja ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä	110	610	-82,0 %	170	-35,3 %	575	1 048	-45,1 %
Tulos ennen veroja	76	360	-78,9 %	161	-52,8 %	541	814	-33,5 %
Katsauskauden tulos	56	407	-86,2 %	119	-52,9 %	407	783	-48,0 %
Investoinnit	194	355	-45,4 %	150	29,3 %	729	989	-26,3 %
Investoinnit ilman lisäyksiä biologisiin hyödykkeisiin	170	331	-48,6 %	127	33,9 %	638	912	-30,0 %
Poistot ja arvonalentumiset ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä	131	121	8,3 %	124	5,6 %	502	517	-2,9 %
Korolliset nettovelat	2 726	3 240	-15,9 %	2 899	-6,0 %	2 726	3 240	-15,9 %
Operatiivinen ROCE	8,9 %	11,3 %		10,1 %		10,2 %	10,6 %	
Tulos/osake (EPS) ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä, euroa	0,17	0,78		0,17		0,65	1,24	
Tulos/osake, euroa	0,12	0,53		0,16		0,59	1,02	
Oman pääoman tuotto (ROE)	3,9 %	30,7 %		8,4 %		7,2 %	14,6 %	
Velkaantumisaste	0,47	0,60		0,52		0,47	0,60	
Nettovelan suhde edellisten 12 kk operatiiviseen EBITDAan ¹	2,0	2,3		2,1		2,0	2,3	
Kiinteät kustannukset/liikevaihto	25,8 %	25,7 %		25,5 %		25,3 %	25,0 %	
Oma pääoma/osake, euroa	7,36	6,83	7,8 %	7,13	3,2 %	7,36	6,83	7,8 %
Henkilöstö keskimäärin	26 135	26 080	0,2 %	26 819	-2,6 %	26 269	26 783	-1,9 %
Työtapaturmat (TRI), taajuus	10,9	12,6	-13,5 %	10,5 ²	3,8 %	11,7	11,0	6,4 %
Poissaoloon johtaneet tapaturmat (LTA), taajuus	4,3	5,6	-23,2 %	4,4 ²	-2,3 %	4,4	4,7	-6,4 %

Operatiiviset tunnusluvut: katso kappale IFRS:n piiriin kuulumattomat tunnusluvut Taloudelliset tiedot -osion alusta.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät: katso kappale IFRS:n piiriin kuulumattomat tunnusluvut Taloudelliset tiedot -osion alusta.

TRI (Total recordable incidents) -taajuus = Lääketieteellistä hoitoa vaatineiden tapaturmien määrä miljoonaa työtuntia kohti.

LTA (Lost-time accident) -taajuus = poissaoloon johtaneiden tapaturmien määrä miljoonaa työtuntia kohti.

¹ Vertailukausia koskevat tiedot on oikaistu vastaamaan uutta raportointirakennetta. Katso kappale Muutos biologisten hyödykkeiden kasvatuskustannusten raportoinnissa Taloudelliset tiedot -osion alusta.

² Laskettu uudelleen Q3-osavuositarkastuksen jälkeen saadun tiedon vuoksi.

Toimitukset ja tuotanto

	Q4/16	Q4/15	Muutos % Q4/16-Q4/15	Q3/16	Muutos % Q4/16-Q3/16	2016	2015	Muutos % 2016-2015
Kartongin toimitukset, 1 000 tonnia	876	741	18,2 %	864	1,4 %	3 376	3 045	10,9 %
Kartongin tuotanto, 1 000 tonnia	984	840	17,1 %	953	3,3 %	3 775	3 394	11,2 %
Aaltopahvin toimitukset, milj. m ²	276	274	0,7 %	274	0,7 %	1 082	1 112	-2,7 %
Markkinasellun toimitukset, 1 000 tonnia	570	486	17,3 %	525	8,6 %	2 068	1 873	10,4 %
Puutuotetoimitukset, 1 000 m ³	1 228	1 157	6,1 %	1 143	7,4 %	4 814	4 490	7,2 %
Paperin toimitukset, 1 000 tonnia	1 207	1 424	-15,2 %	1 272	-5,1 %	5 141	5 778	-11,0 %
Paperin tuotanto, 1 000 tonnia	1 219	1 435	-15,1 %	1 243	-1,9 %	5 155	5 794	-11,0 %

Toimitusjohtajan kommentti

”Vuosi 2016 oli merkittävä virstanpylväs muutosmatkallamme. Saimme raskaan investointiohjelmamme suurilta osin valmiiksi ja jatkamme tiivistä keskittymistä asiakkaisiin ja innovaatioon. Olemme näin ollen valmistautuneet hyvin vuoteen 2017 ja pidemmällekin tulevaisuuteen.

Viimeisellä neljänneksellä liikevaihtomme ilman rakenteellisesti heikentyvää paperiliiketoimintaa kasvoi 4,5 % pääasiassa Varkauden kraftlaineritehtaan ja Beihain kuluttajapakkauskartonkitehtaan ylösajojen ansiosta. Operatiivinen liiketulos oli 191 milj. euroa verrattuna edellisvuoden 242 milj. euroon. Tämä johtuu pääasiassa historiallisen alhaisista lehtipuuosellun hinnoista, joiden vaikutus oli 35 milj. euroa, Beihain tehtaan ylösajon 25 milj. euron negatiivisesta vaikutuksesta ja Enocellin tehtaan voimalaitoksen käyttöhäiriön 5 milj. euron negatiivisesta vaikutuksesta. Liiketoiminnan rahavirta oli vahva, 461 milj. euroa, toisena peräkkäisenä neljänneksenä. Taseen vahvistuminen jatkui edelleen ja nettovelan suhde operatiiviseen EBITDAan oli 2,0.

Muutoksemme jatkuu, ja olen tyytyväinen siitä että Beihain tehtaan ylösajo etenee suunniteltua aikataulua nopeammin sekä laadun että tuotantomäärien osalta. Kuten neljänneksen aikana ilmoitimme, harkitsemme uudelleen suunnitelmaamme rakentaa kemiallista sellua valmistava tehdas Beihaihin. Tällä päätöksellä ei olisi vaikutusta toimintoihimme Beihain tehtaalla. Kemiallisen sellun hankinta Beihain tehtaalle markkinoilta tai oman globaalien lehtipuuosellun tarjontamme hyödyntäminen ovat meille toimivia vaihtoehtoja.

Varkauden kraftlaineritehtaan ylösajo etenee, ja odotamme saavuttavamme EBIT-kannattavuusrajan vuoden 2017 toisella neljänneksellä. Myös Varkauden tehtaan puisten rakennuskomponenttien (LVL) tuotantolinjaa ajetaan ylös, ja tuoteoptimointi on meneillään. Yli 70 % tuotteista sertifioitiin viimeisen neljänneksen aikana, ja jäljellä olevia sertifikaatteja odotetaan vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä. Helsinkiin rakennettavan Wood Cityn ensimmäisen asuinrakennuksen pystytys alkoi joulukuussa. Wood City rakennetaan massiivipuusta, ja monikerroksiset rakennukset rakennetaan Varkauden tehtaaltamme peräisin olevista LVL-komponenteista.

Jatkamme investointeja, joilla nopeutamme muutostamme uusiutuvien materiaalien yhtiöksi. Tammikuussa ilmoitimme investoivamme yhteensä 9,1 milj. euroa mikrokuitusellun (MFC) kaupallistamiseen kartonkipakkauksissa. Investointi kohdistuu kuluttajapakkauskartonkitehtaisiin Suomessa ja Ruotsissa. Meillä on vahva usko mikrokuituselluun. Erinomaisten vahvuusominaisuuksiensa ja sataprosenttisesti uusiutuvien raaka-aineidensa ansiosta se voi korvata fossiiliset materiaalit, kuten muovin, erilaisissa käyttösovelluksissa. Tämän lisäksi investoimme 12 milj. euroa uuteen biokomposiittirakeiden tuotantolinjaan

Ruotsissa. Tämä on jälleen yksi esimerkki kyvystämme tarjota innovatiivinen ja kestävämpi vaihtoehto muoville. Paper-divisioonassa vuosi päättyi hyvin vahvoissa merkeissä huolimatta jatkuvista haasteista markkinoilla.

Olen tyytyväinen siitä, että Stora Enso nimetty maailmanlaajuisesti edelläkävijäksi ilmastonmuutoksen vastaisten tekojensa ja strategiansa ansiosta. Kansainvälinen, voittoa tavoittelematon organisaatio CDP on listannut Stora Enson ”Supplier Climate A List” -ryhmäänsä. Suomen johtava, voittoa tavoittelematon yritysvastuuverkosto palkitsi meidät myös Suomen parhaasta vastuullisuusraportista toisena peräkkäisenä vuonna. On hienoa, että myös media ja yritysvastuupöytäkirjat pitivät raporttiamme parhaana.

Olen iloinen voidessani todeta, että vaikka investoimme Stora Enson tulevaisuuteen, voimme antaa enemmän myös osakkeenomistajillemme. Hallitus esittää, että vuodelta 2016 maksetaan osinkoa 0,37 euroa osaketta kohti, mikä on 0,04 euroa enemmän kuin vuosi sitten.

Haluan jälleen kiittää asiakkaitamme hyvästä yhteistyöstä, työntekijöitämme sitoutumisesta ja sijoittajiamme luottamuksesta.”

Karl-Henrik Sundström, toimitusjohtaja

Osakekohtainen osinkoehdotus

0,37 euroa

Operatiivinen ROCE (2016)

10,2 %

(Tavoite > 13 %)

Nettovelan suhde operatiiviseen EBITDAan

2,0

(Tavoite < 3,0)

Liiketuloksen täsmäytyslaskelma

Milj. euroa	Q4/16	Q4/15	Muutos %		Muutos %		2016	2015	Muutos % 2016–2015
			Q4/16– Q4/15	Q3/16	Q4/16– Q3/16	2016			
Operatiivinen EBITDA¹	310	351	-11,7 %	343	-9,6 %	1 371	1 408	-2,6 %	
Osakkuus- ja yhteisyritykset, operatiivinen ²	31	22	40,9 %	17	82,4 %	80	80	0,0 %	
Biologisten hyödykkeiden arvon operatiivinen alentuminen	-19	-10	-90,0 %	-17	-11,8 %	-65	-56	-16,1 %	
Poistot ja arvonalentumiset ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia erä	-131	-121	-8,3 %	-124	-5,6 %	-502	-517	2,9 %	
Operatiivinen liike-tulos	191	242	-21,1 %	219	-12,8 %	884	915	-3,4 %	
Käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät ³	-12	401	-103,0 %	-14	14,3 %	-67	378	-117,7 %	
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät ⁴	-34	-250	86,4 %	-9	-277,8 %	-34	-234	85,5 %	
Liike-tulos (IFRS)	145	393	-63,1 %	196	-26,0 %	783	1 059	-26,1 %	

¹ Oikaistu vastaamaan uutta raportointirakennetta. Katso kappale *Muutos biologisten hyödykkeiden kasvatuskustannusten raportoinnissa* Taloudelliset tiedot -osion alusta.

² Konsernin osuus osakkuus- ja yhteisyritysten operatiivisesta liike-tuloksesta.

³ Käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät sisältävät osakesidonnaiset kannustinjärjestelmät ja niihin liittyvät suojaukset, hiilidioksidin päästöoikeuksien arvostuksen, biologisten hyödykkeiden uudelleenarvostuksen sekä konsernin osuuden osakkuus- ja yhteisyritysten veroista ja nettorahoituseristä.

⁴ Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät: katso kappale *IFRS:n piiriin kuulumattomat tunnusluvut* Taloudelliset tiedot -osion alusta.

Vuoden 2016 viimeisen neljänneksen tulos (verrattuna Q4/2015)

Liikevaihdon muutoksen jakauma Q4/2015 – Q4/2016

Liikevaihto Q4/2015, milj. euroa	2 487
Hinta ja tuotejakauma	-2 %
Valuutta	0 %
Määrä	3 %
Muu liikevaihto ¹	0 %
Yhteensä ennen rakennemuutoksia	1 %
Rakennemuutokset ²	-3 %
Yhteensä	-2 %
Liikevaihto Q4/2016, milj. euroa	2 438

¹ Raakapuu, energia, keräyspaperi, sivutuotteet jne.

² Tehtaiden sulkemiset, suuret investoinnit, yritysmyyntit ja -ostot

Konsernin liikevaihto 2 438 milj. euroa oli 49 milj. euroa eli 2,0 % vähemmän kuin edellisvuonna. Liikevaihto ilman rakenteellisesti heikentyvää paperiliiketoimintaa kasvoi 4,5 % kasvaneiden volyymien ansiosta, ja alhaisemmat sellun hinnat erityisesti lehtipuun osalta kumosivat vain osan vaikutuksesta. Paperitehtaiden Kabel ja Arapoti myynnit, Suzhoun tehdasalueen myynti ja Varkauden paperitehtaan muuntaminen kraftlaineritehtaaksi vähensivät liikevaihtoa 131 milj. euroa.

Operatiivinen liike-tulos oli 191 (242) milj. euroa, 51 milj. euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Kiinassa sijaitsevan Beihain tehtaan ylösajon negatiivinen vaikutus laski viimeisen neljänneksen operatiivista liike-tulosta 25 milj. euroa ja Suomessa Enocellin tehtaan voimalaitoksen käyttöhäiriö 5 milj. euroa. Operatiivinen liike-tulosprosentti oli 7,8 % (9,7 %). Alhaisemmat myyntihinnat paikallisissa valuutoissa, jotka johtuivat pääasiassa historiallisen alhaisista lehtipuusellun hinnoista Biomaterials-divisioonassa ja joiden vaikutus oli 35 milj. euroa, laskivat operatiivista liike-tulosta 48 milj. euroa. 14 milj. euroa korkeammat volyymit kompensoivat osittain 29 milj. euroa korkeampia, muutoshankkeista johtuvia kiinteitä kustannuksia. Näitä hankkeita ovat Beihai, LVL-viilupuulinja ja kraftlaineritehdas Varkaudessa, Murówin sahan modernisointi ja innovaatiokeskukset. Muuttuvat kustannukset pysyivät entisellään, kun korkeammat logistiikkakustannukset kumosivat alhaisempien puukustannusten vaikutuksen. Poistot olivat 16 milj. euroa suuremmat huolimatta Paper-divisioonan 3 milj. euroa pienemmistä poistoista, jotka johtuivat aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvonalenemisesta Newsprint Europe -yksikössä. Positiivinen valuuttakurssien nettovaikutus paransi operatiivista liike-tulosta 20 milj. euroa, ja osakkuus- ja yhteisyritysten tulos kasvoi 9 milj. euroa.

Tuotannon suunniteltu ja suunnitteleman seisoikkiaika oli paperin kohdalla 6 % (7 %), kartongin kohdalla 7 % (6 %) ja sahatavaran kohdalla 0 % (3 %).

Henkilöstöä oli vuoden 2016 viimeisellä neljänneksellä keskimäärin 26 100, joka oli 50 enemmän kuin samalla neljänneksellä vuotta aikaisemmin. Henkilöstömäärä Euroopassa oli neljänneksen aikana keskimäärin noin 19 400, joka on noin 300 vähemmän kuin samalla neljänneksellä vuotta aikaisemmin. Kiinassa keskimääräinen henkilöstömäärä oli noin 5 600, joka oli 600 enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Käyvän arvon muutoksilla ja liiketoimintaan kuulumattomilla erillä oli negatiivinen 12 (positiivinen 401) milj. euron vaikutus liike-tulokseen. Suurin osa vaikutuksesta on peräisin biologisten hyödykkeiden käyvän arvon muutoksista. Stora Enson osakkuusyritys Bergvik Skog AB:n biologisten hyödykkeiden käypä arvo kasvoi noin 52 milj. euroa ja osakkuusyritys Tornator Oyj:n 83 milj. euroa. Biologisten hyödykkeiden käypä arvo Consumer Board -divisioonan puuviljelmillä Kiinan Guangxissa laski 101 milj. euroa viimeisellä neljänneksellä. Biologisten hyödykkeiden käypä arvo Stora Enson Brasiliassa sijaitsevassa yhteisessä toiminnossa Veracellissa laski 6 milj. euroa. Suuri muutos verrattuna edeltävään vuoteen johtui pääasiassa Bergvik

Skog AB:n biologisten hyödykkeiden käyvän arvon muutoksesta vuoden 2015 viimeisellä neljänneksellä. Käyvän arvon kasvu verojen jälkeen oli noin 430 milj. euroa ja se johtui diskonttokoron (verojen jälkeen) laskusta 6,25 %:sta 5,2 %:iin Bergvik Skogin käyttämässä diskontattuihin rahavirtoihin pohjautuvassa biologisten hyödykkeiden arvostusmallissa.

Osakekohtainen tulos oli 0,12 (0,53) euroa, ja osakekohtainen tulos ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä oli 0,17 (0,78) euroa.

Konserni kirjasi vuoden 2016 viimeisellä neljänneksellä vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät, joilla oli noin 34 milj. euron negatiivinen (negatiivinen 250 milj. euroa) nettovaikutus liikelokseen ja noin 11 milj. euron negatiivinen vaikutus tuloveroon. Paper-divisioona kirjasi positiivisen 155 milj. euron vertailukelpoisuuteen vaikuttavan erän, joka liittyi Suzhoun tehdasalueen myyntiin Kiinassa. Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentuminen johti negatiiviseen 78 milj. euron vertailukelpoisuuteen vaikuttavaan erään Paper-divisioonan Newsprint Europe -yksikössä, ja 12 milj. euron arvonalentumiseen Packaging Solutions -divisioonan Corrugated China -yksikössä, josta 11 milj. euroa on seurausta liikearvon arvonalentumisesta ja 1 milj. euroa aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumisesta.

Käyvän arvon alentumisen lisäksi Consumer Board -divisioonan puuviljelmillä Kiinan Guangxissa oli negatiivinen 77 milj. euron vertailukelpoisuuteen vaikuttava erä, joka oli seurausta biologisten hyödykkeiden arvon alentamisesta alle kustannuspohjan arvon. Lasku johtuu pääasiassa varaston pienenemisestä korjuukypsyuden ohittaneiden puiden arvioitua suuremman osuuden seurauksena. Lisäksi kirjattiin negatiivinen 22 milj. euron vertailukelpoisuuteen vaikuttava erä, joka johtui ympäristövarausten kasvusta useissa Paper-divisioonan ja Muut-segmentin yksiköissä.

Nettorahoituskulut, 69 milj. euroa, olivat 36 milj. euroa suuremmat kuin vuotta aiemmin. Nettokorkokustannukset kasvoivat 7 milj. euroa pääasiassa pienempien aktivoitujen korkojen ja talletusten pienempien korkotuottojen takia, joita pienemmät korkokustannukset kompensoivat vain osittain. Muut nettorahoituskulut kasvoivat 12 milj. euroa pääasiassa korkojohdannaisten käyvän arvon muutoksen vuoksi. Viimeisen neljänneksen nettovaluuttakurssivaikutus rahavarojen, korollisten saamisten ja velkojen sekä niihin liittyvien suojausten osalta oli 23 milj. euroa tappiollinen (6 milj. euroa tappiollinen) ja johtui pääasiassa valuuttamääräisten lainojen uudelleenarvostamisesta tytäryrityksissä ja yhteisissä toiminnoissa.

Sijoitetun pääoman muutoksen jakauma 31.12.2015–31.12.2016

Milj. euroa	Sijoitettu pääoma
31.12.2015	8 753
Investoinnit vähennettynä poistoilla	90
Arvonalentumiset ja arvonalentumisten peruutukset	-53
Biologisten hyödykkeiden käyvän arvon muutos	-120
Biologisten hyödykkeiden kasvatuskustannukset	-141
Myytavissä olevat sijoitukset, korottomat (pääasiassa PVO:n osakkeet)	122
Osakkuus- ja yhteisyritykset	68
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden nettovelka	-61
Operatiivinen käyttöpääoma ja muut korottomat erät, netto	-119
Nettoverovelka	-16
Muuntoerot	76
Muut muutokset	-5
31.12.2016	8 594

Operatiivinen sijoitetun pääoman tuotto (operatiivinen ROCE) vuoden 2016 viimeisellä neljänneksellä oli 8,9 % (11,3 %). Ilman Beihain tehtaan investointihanketta Consumer Board -divisioonassa operatiivinen sijoitetun pääoman tuotto olisi ollut 12,1 % (13,3 %).

Vuoden 2016 viimeisen neljänneksen tulos (verrattuna Q3/2016)

Liikevaihto oli 45 milj. euroa suurempi ja nousi 2 438 milj. euroon. Operatiivinen liikelokse laski 28 milj. euroa 191 milj. euroon. Alhaisemmat myyntihinnat, erityisesti sellutuotteissa, laskivat operatiivista liikeloksesta 14 milj. euroa. 15 milj. euroa suuremmat volyymit kompensoivat osittain pääasiassa muutoshankkeiden käynnistymisestä ja kausivaihtelusta johtuvia 33 milj. euroa korkeampia kiinteitä kustannuksia. Muuttuvat kustannukset olivat 10 milj. euroa korkeammat lähinnä energiakustannusten vuoksi. Osakkuus- ja yhteisyritysten tulos parani 14 milj. euroa.

Vuoden 2016 tulos (verrattuna vuoteen 2015)

Liikevaihdon muutoksen jakauma 2015 – 2016

Liikevaihto 2015, milj. euroa	10 040
Hinta ja tuotejakauma	-2 %
Valuutta	0 %
Määrä	2 %
Muu liikevaihto ¹	1 %
Yhteensä ennen rakennemuutoksia	1 %
Rakennemuutokset ²	-3 %
Yhteensä	-2 %
Liikevaihto 2016, milj. euroa	9 802

¹ Raakapuu, energia, keräyspaperi, sivutuotteet jne.

² Tehtaiden sulkemiset, suuret investoinnit, yritysmyyntit ja -ostot

Liikevaihto, 9 802 (10 040) milj. euroa, oli 2,4 % pienempi kuin edellisenä vuonna. Lasku johtui pääasiassa Paper-divisioonan rakennemuutoksista sekä lehtipuuosaston selkeästä hinnanalaskusta Biomaterials-divisioonassa. Volyymien kasvu Consumer Board- ja Packaging Solutions -divisioonissa lisäsi liikevaihtoa.

Operatiivinen liiketulos laski 3,4 % ja oli 884 (915) milj. euroa. Lasku johtui pääasiassa myyntihintojen merkittävästä laskusta Biomaterials-divisioonassa, vaikutus oli 128 milj. euroa, josta 87 milj. euroa johtui historiallisen alhaisista lehtipuuosaston hinnoista. Kiinteät kustannukset kasvoivat 89 milj. euroa, mikä johtui pääasiassa muutosprojekteista sekä lisääntyneestä innovaatiotoiminnasta Biomaterials-divisioonassa. Valuuttakurssimuutoksilla ja pienemmällä muuttuvilla kustannuksilla oli myönteinen vaikutus. Paper-divisioonan operatiivinen liiketulos oli 134 milj. euroa eli 174 % korkeampi kuin vuotta aiemmin johtuen alhaisemmista muuttuvista kustannuksista sekä tiukasta kiinteiden kustannusten hallinnasta.

Nettorahoituskulut laskivat 3 milj. euroa edellisvuoteen verrattuna ja olivat 242 milj. euroa. Nettokorkokustannukset laskivat 26 milj. euroa alhaisemman velkatason ja alhaisempien korkojen johdosta. Muut nettorahoituskulut kasvoivat 23 milj. euroa. Nousu johtui pääasiassa korkojohdannaisten käyvän arvon muutoksesta ja joukkovelkakirjalainojen takaisinostojen kustannusten kasvusta. Vuoden 2016 nettovaluuttakurssivaikutus rahavarojen, korollisten saamisten ja velkojen sekä niihin liittyvien suojausten osalta oli 43 milj. euroa tappiollinen (43 milj. euroa tappiollinen) ja johtui pääasiassa valuuttamääräisten lainojen uudelleenarvostamisesta tytäryrityksissä ja yhteisissä toiminnoissa.

Rahoitus vuoden 2016 viimeisellä neljänneksellä (verrattuna Q3/2016)

Pääomarakenne

Milj. euroa	31.12.2016	30.9.2016	30.6.2016	31.3.2016	31.12.2015
Operatiiviset aineelliset ja aineettomat hyödykkeet ¹	6 785	6 941	6 987	6 794	6 822
Osakkuus- ja yhteisyritykset	1 594	1 455	1 474	1 545	1 570
Käyttöpääoma, netto	825	801	839	980	884
Pitkäaikaiset korottomat erät, netto	-554	-494	-458	-464	-476
Sidottu pääoma yhteensä	8 650	8 703	8 842	8 855	8 800
Nettoverovelka	-56	-85	-66	-58	-47
Sijoitettu pääoma	8 594	8 618	8 776	8 797	8 753
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	5 806	5 624	5 492	5 500	5 388
Määräysvallattomien omistajien osuudet	62	95	106	112	125
Korolliset nettovelat	2 726	2 899	3 178	3 185	3 240
Rahoitus yhteensä	8 594	8 618	8 776	8 797	8 753

¹ Operatiiviset aineelliset ja aineettomat hyödykkeet sisältävät maa-alueet, rakennukset, koneet ja kaluston, liikearvon, biologiset hyödykkeet, päästöoikeudet, myytävissä olevat muut osakkeet ja muut aineettomat hyödykkeet.

Käyttämättömät luotot yhteensä pysyivät muuttumattomina 700 milj. eurossa. Rahavarat vähennettynä käytetyillä luottolimiiteillä kasvoivat 174 milj. euroa 949 milj. euroon. Nousu johtui pääasiassa vakaasta liiketoiminnan rahavirrasta ja osasta Suzhoun tehdasalueen mynnistä saadusta tulosta. Stora Ensolla on lisäksi käytettävissään erilaisia pitkäaikaisia rahoituslähteitä 1 000 (900) milj. euroon saakka.

Nettovervelka oli 2 726 milj. euroa. Lasku edelliseen neljännekseen verrattuna oli 173 milj. euroa.

Myytavissä oleviksi sijoituksiksi luokiteltavien PVO:n osakkeiden käypä arvo kasvoi neljänneksen aikana 20 milj. euroa 242 milj. euroon. Muutos käyvässä arvossa johtuu pääasiassa sähkön markkinahinnan noususta. Käyvän arvon muutokset on kirjattu omaan pääomaan muihin laajan tuloksen eriin.

Nettovelan suhde edellisten 12 kuukauden operatiiviseen EBITDAan oli 2,0 (2,1). Velkaantumisaste 31.12.2016 oli 0,47 (0,52).

Rahavirta vuoden 2016 viimeisellä neljänneksellä

Rahavirta

Milj. euroa	Muutos %			Muutos %		2016	2015	Muutos % 2016–2015
	Q4/16	Q4/15	Q4/16– Q4/15	Q3/16	Q4/16– Q3/16			
Operatiivinen EBITDA	310	351	-11,7 %	343	-9,6 %	1 371	1 408	-2,6 %
Operatiivisen EBITDAn vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	-26	-41	36,6 %	-3	n/m	-77	-24	-220,8 %
Osinkotuotot osakkuus- ja yhteisyryksiltä	-	-	-	-	-	58	32	81,3 %
Muut oikaisut	-3	-2	-50,0 %	-7	57,1 %	-2	-1	-100,0 %
Käyttöpääoman muutos	180	104	73,1 %	57	215,8 %	283	141	100,7 %
Liiketoiminnan rahavirta (ei-IFRS)	461	412	11,9 %	390	18,2 %	1 633	1 556	4,9 %
Aineellisiin ja aineettomiin sekä biologisiin hyödykkeisiin investoidut rahavarat	-220	-336	34,5 %	-213	-3,3 %	-798	-956	16,5 %
Osakkuus- ja yhteisyryksien hankinta	-1	-1	0,0 %	0	-100,0 %	-1	-1	0,0 %
Rahavirta investointien jälkeen (ei-IFRS)	240	75	220,0 %	177	35,6 %	834	599	39,2 %

Vuoden 2016 viimeisen neljänneksen rahavirta investointien jälkeen oli 240 milj. euroa. Käyttöpääoma laski 180 milj. euroa, mikä johtui pääasiassa suuremmista ostoveloista ja pienemmistä myyntisaamisista. Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin sekä biologisiin hyödykkeisiin olivat 220 milj. euroa. Aiemmin ilmoitettuihin uudelleenjärjestely- ja ympäristövarauksiin liittyvät maksut olivat 12 milj. euroa.

Investoinnit

Lisäykset aineellisiin ja aineettomiin sekä biologisiin hyödykkeisiin vuoden 2016 viimeisellä neljänneksellä olivat yhteensä 194 milj. euroa, josta 170 milj. euroa investoitiin aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin ja 24 milj. euroa biologisiin hyödykkeisiin. Poistot vuoden 2016 viimeisellä neljänneksellä olivat 131 milj. euroa. Aineellisiin ja aineettomiin sekä biologisiin hyödykkeisiin tehdyillä lisäyksillä oli 220 milj. euron rahavirtavaikutus viimeisellä neljänneksellä.

Suurimmat vuoden 2016 viimeisellä neljänneksellä käynnissä olevat hankkeet olivat uusi polyeteeni (PE) -päälystyslaitos ja automatisoitu rullavarasto Imatran tehtailla sekä Beihain tehtaan investointi PE-päälystyslinjaan.

Arvio vuoden 2017 investoinneista ja poistoista

Milj. euroa	Arvio 2017
Investoinnit	600–650
Poistot	490–510
Biologisten hyödykkeiden arvon operatiivinen alentuminen	50–70

Investointiennuste sisältää noin 100 milj. euroa investointeja konsernin biologisiin hyödykkeisiin ja noin 52 milj. euron investoinnin uuteen PE-päälystyslaitokseen ja automatisoituun rullavarastoon Imatran tehtailla, 26 milj. euroa Beihain tehtaan PE-päälystysinvestointiin, 20 milj. euron investoinnin Skutskärin tehtaan revinnäisselluhankkeeseen ja 19 milj. euron investoinnin aaltopahvin tuotannon keskittämiseen Suomessa.

Segmentit vuoden 2016 viimeisellä neljänneksellä (verrattuna Q4/2015)

Consumer Board -divisioona

Beihain tehdasta ajetaan ylös, parantunut tulos muun liiketoiminnan osalta

Consumer Board -divisioona tarjoaa ja kehittää kuluttajapakkauskartonkeja paino- ja pakkaussovelluksiin. Sen laaja kartonki- ja päällystevalikoima soveltuu erilaisiin pakkauskonsepteihin ja käyttötarkoituksiin, kuten nestepakkauksiin, elintarvikkeisiin, lääkkeisiin ja ylellisyustuotteisiin. Palvelemme brändien omistajia ympäri maailmaa ja vastaamme kasvavaan kysyntään laajentamalla liiketoimintaamme Kiinan sekä Aasian ja Tyynenmeren alueen kaltaisille kasvumarkkinoille.

Milj. euroa	Q4/16	Q4/15	Muutos % Q4/16-Q4/15	Q3/16	Muutos % Q4/16-Q3/16	2016	2015	Muutos % 2016-2015
Liikevaihto	580	560	3,6 %	599	-3,2 %	2 342	2 340	0,1 %
Operatiivinen EBITDA ¹	92	94	-2,1 %	118	-22,0 %	447	466	-4,1 %
Operatiivinen EBITDA, % ¹	15,9 %	16,8 %		19,7 %		19,1 %	19,9 %	
Operatiivinen liike-tulos	38	53	-28,3 %	67	-43,3 %	254	290	-12,4 %
Operatiivinen liike-tulos, %	6,6 %	9,5 %		11,2 %		10,8 %	12,4 %	
Operatiivinen ROOC ²	7,4 %	10,6 %		12,9 %		12,7 %	15,5 %	
Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat (ei-IFRS)	114	152	-25,0 %	89	28,1 %	453	481	-5,8 %
Rahavirta investointien jälkeen (ei-IFRS)	13	-15	186,7 %	-30	143,3 %	40	21	90,5 %
Kartongin toimitukset, 1 000 tonnia	639	575	11,1 %	650	-1,7 %	2 507	2 458	2,0 %
Kartongin tuotanto, 1 000 tonnia	663	575	15,3 %	647	2,5 %	2 554	2 490	2,6 %

¹ Oikaistu vastaamaan uutta raportointirakennetta. Ks. kappale *Muutos biologisten hyödykkeiden kasvatuskustannusten raportoinnissa* Taloudelliset tiedot -osion alusta.

² Operatiivinen ROOC = 100 % x operatiivinen liike-tulos/keskimääräinen sidottu pääoma

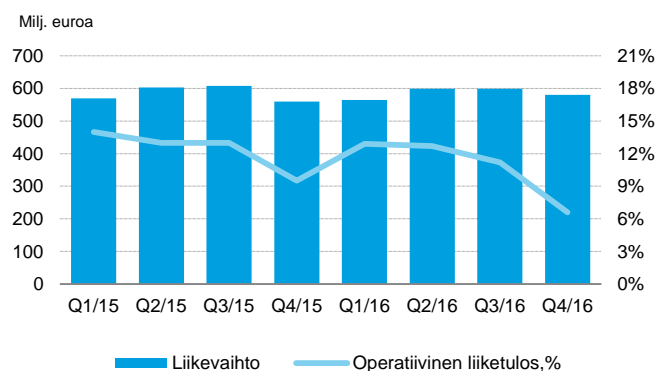
Ei-IFRS-luvut: katso kappale *IFRS:n piiriin kuulumattomat tunnusluvut* Taloudelliset tiedot -osion alusta

- Liikevaihto kasvoi 20 milj. euroa eli 4 % 580 milj. euroon pääasiassa Kiinan Beihain tehtaan toimintojen ylösajon takia.
- Operatiivinen liike-tulos ilman Beihain toimintoja kasvoi 10 milj. euroa pääasiassa parantuneen tehokkuuden ja alhaisempien puunhintojen johdosta. Beihain toimintojen negatiivinen vaikutus viimeisellä neljänneksellä oli 38 milj. euroa eli 25 milj. euroa enemmän kuin vuosi sitten.
- Beihain tehtaan ylösajo etenee suunniteltua aikataulua nopeammin sekä laadun ja tuotantomäärien osalta. Kuluttajapakkauskartonkikoneen odotetaan saavuttavan täyden tuotannon 18–24 kuukaudessa toukokuussa 2016 tapahtuneesta käynnistyksestä. Beihain toimintojen ylösajolla arvioidaan olevan noin 34 milj. euron negatiivinen vaikutus (21 milj. euroa vuosi sitten) vuoden 2017 ensimmäisen neljänneksen liike-tulokseen sisältäen 10 milj. euron poistot. Beihain tehtaan tuotanto vuonna 2016 oli 140 000 tonnia kuluttajapakkauskartonkia.
- Valkaistua kemitermomekaanista (BCTMP) massaa Beihain tehtaalla valmistava laitos käynnistyi suunnitelmien mukaisesti viimeisellä neljänneksellä.
- Tammikuussa 2017 Stora Enso ilmoitti harkitsevansa uudelleen suunnitelmaa rakentaa kemiallista sellua valmistava tehdas Beihainiin. Stora Enso on aloittanut Guangxin provinssin maakuntahallinnon kanssa prosessin, jonka myötä kemiallista lehtipuusellua valmistava tehdas poistetaan yhtiön investointiluvasta. Aiepöytäkirja Stora Enson ja Guangxin maakuntahallinnon välillä on allekirjoitettu.
- Tammikuussa 2017 Stora Enso ilmoitti investoivansa yhteensä 9,1 milj. euroa kuluttajapakkauskartonkitehtaisiinsa Imatralla ja Inkeröissä sekä Ruotsin Forsissa lisätäkseen tuotantokapasiteettia, jatkaakseen mikrokuitusellun (MFC) kaupallistamista ja nopeuttaakseen tuotekehitystä.

Markkinat

Tuote	Markkina	Kysyntä Q4/16 verrattuna Q4/15	Kysyntä Q4/16 verrattuna Q3/16	Hinta Q4/16 verrattuna Q4/15	Hinta Q4/16 verrattuna Q3/16
Kuluttajapakkauskartonki	Eurooppa	Hieman vahvempi	Vakaa	Alhaisempi	Vakaa

Liikevaihto ja operatiivinen liike-tulos

Operatiivinen ROOC (2016)

Operatiivinen ROOC ilman Beihaita

12,7 %   **36,2 %**
(Tavoite: >20 %)

Suunnitellut vuotuiset huoltoseisokit

	2017	2016
Q1	–	–
Q2	–	–
Q3	Imatran ja Inkeröisten tehtaot	Imatran ja Inkeröisten tehtaot
Q4	Skoghallin ja Forsin tehtaot	Skoghallin ja Forsin tehtaot

Packaging Solutions -divisioona

Kraftlaineritehtaan ylösajo viimeisessä vaiheessa

Packaging Solutions -divisioona kehittää kuitupohjaisia pakkauksia ja toimii arvoketjun kaikissa vaiheissa selluntuotannosta sekä materiaalien ja pakkausten valmistuksesta aina kierrätykseen. Ratkaisujemme avulla jatkojalostajat, brändin omistajat ja jälleenmyyjät pystyvät optimoimaan suorituskykyä, alentamaan kokonaiskustannuksia ja kasvattamaan liikevaihtoa.

Milj. euroa	Q4/16	Q4/15	Muutos % Q4/16-Q4/15	Q3/16	Muutos % Q4/16-Q3/16	2016	2015	Muutos % 2016-2015
Liikevaihto	282	240	17,5 %	259	8,9 %	1 044	913	14,3 %
Operatiivinen EBITDA	36	37	-2,7 %	37	-2,7 %	129	147	-12,2 %
Operatiivinen EBITDA, %	12,8 %	15,4 %		14,3 %		12,4 %	16,1 %	
Operatiivinen liiketulos	19	22	-13,6 %	21	-9,5 %	64	90	-28,9 %
Operatiivinen liiketulos, %	6,7 %	9,2 %		8,1 %		6,1 %	9,9 %	
Operatiivinen ROOC ¹	8,8 %	10,5 %		9,6 %		7,6 %	11,1 %	
Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat (ei-IFRS)	44	23	91,3 %	39	12,8 %	132	138	-4,3 %
Rahavirta investointien jälkeen (ei-IFRS)	23	-24	195,8 %	23	0,0 %	63	20	215,0 %
Kartongin toimitukset (ulkoiset), 1 000 tonnia	237	166	42,8 %	214	10,7 %	869	587	48,0 %
Kartonkituotanto, 1 000 tonnia	321	265	21,1 %	306	4,9 %	1 221	904	35,1 %
Aaltopahvin toimitukset, milj. m ²	276	274	0,7 %	274	0,7 %	1 082	1 112	-2,7 %
Aaltopahvin tuotanto, milj. m ²	274	270	1,5 %	274	0,0 %	1 073	1 093	-1,8 %

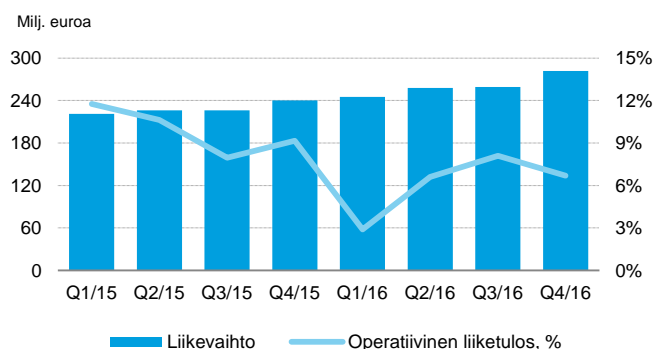
1 Operatiivinen ROOC = 100 % × operatiivinen liiketulos/keskimääräinen sidottu pääoma
 Ei-IFRS-luvut: katso kappale IFRS:n piiriin kuulumattomat tunnusluvut Taloudelliset tiedot -osion alusta

- Liikevaihto, 282 milj. euroa, oli 42 milj. euroa eli 18 % korkeampi pääasiassa Varkauden kraftlaineritehtaan ylösajon, Kiinan Inpacin kasvavien uusien liiketoimintojen sekä aaltopahvin raaka-ainetta valmistavien tehtaiden ja Venäjän aaltopahvitehtaan suuremman tuotannon johdosta.
- Operatiivinen liiketulos laski 3 milj. euroa 19 milj. euroon. Lasku johtui pääasiassa kierrätyskuidusta valmistetun aaltopahvin raaka-aineen alhaisemmista myyntihinnoista Puolan yksikössä, vihreiden sertifikaattien arvon laskusta ja keräyspaperin (RCP) korkeammasta hinnasta.
- Varkauden kraftlaineritehtaan ylösajo etenee. Tehtaan odotetaan saavuttavan täyden tuotannon vuoden 2017 jälkipuoliskolla. Sen odotetaan saavuttavan EBIT-kannattavuusrajan vuoden 2017 toisella neljänneksellä.
- Puolan Ostrołękan tehtaan laajennusta koskeva kannattavuustutkimus on edennyt viimeiseen vaiheeseensa.
- Marraskuussa Stora Enso sai päätökseen yhteistoimintaneuvottelut, jotka koskivat aaltopahvin tuotannon keskittämistä Suomessa. Heinolan aaltopahvitehdas suljetaan pysyvästi ja pakkaustuotanto siirretään Lahden tehtaalle. Osana keskittämistä Stora Enso investoi noin 19 milj. euroa uusiin koneisiin ja tuotantoa tukevaan infrastruktuuriin Lahdessa. Hankkeen arvioidaan valmistuvan vuoden 2018 ensimmäisen neljänneksen loppuun mennessä.
- Tammikuussa 2017 Stora Enso myi pakkauskonevalmistaja Formeca Oy:n suomalaiselle Amitec Oy:lle. Stora Ensosta tuli Formeca-pakkauskoneiden jälleenmyyjä. Kaupalla ei ole olennaista taloudellista vaikutusta.
- Helmikuussa 2017 Stora Enso ilmoitti 28 milj. euron investoinnista Heinolan Flutingtehtaaseen. Investoinnin tavoite on lisätä kapasiteettia ja parantaa laatua asiakaskunnan laajentamiseksi vaativiin loppukäyttöratkaisuihin ja -markkinoihin. Hankkeen odotetaan valmistuvan vuoden 2018 toisen neljänneksen aikana, ja se sisältyy Stora Enson investiohjeistukseen. Investoinnin operatiivisen sidotun pääoman tuoton (ROOC) odotetaan ylittävän divisioonan 20 %:n tavoitteen.

Markkinat

Tuote	Markkina	Kysyntä Q4/16 verrattuna Q4/15	Kysyntä Q4/16 verrattuna Q3/16	Hinta Q4/16 verrattuna Q4/15	Hinta Q4/16 verrattuna Q3/16
Ensikuituun perustuva kuluttajapakkauskartonki	Maailman-laajuinen	Hieman vahvempi	Vahvempi	Hieman alhaisempi	Vakaa
Kierrätyskuitupohjainen kuluttajapakkauskartonki	Eurooppa	Hieman vahvempi	Hieman vahvempi	Selvästi alhaisempi	Hieman alhaisempi
Aaltopahvipakkaukset	Eurooppa	Hieman vahvempi	Hieman vahvempi	Vakaa	Vakaa

Liikevaihto ja operatiivinen liiketulos

Operatiivinen ROOC (2016)

7,6 %
(Tavoite: >20 %)

Suunnitellut vuotuiset huoltoseisokit

	2017	2016
Q1	–	–
Q2	Ostrołękan tehdas	Ostrołękan tehdas
Q3	Varkauden tehdas	Heinolan tehdas
Q4	Heinolan tehdas	Varkauden tehdas

Biomaterials-divisioona

Alhaiset lehtipuusellun hinnat vaikuttivat

Biomaterials-divisioonan tarjonta käsittää laajan valikoiman sellulaatuja paperin, kartongin, pehmopapereiden, tekstiilien ja hygieniatuotteiden valmistukseen. Kehitämme myös uusia, innovatiivisia tapoja maksimoida puusta ja muista lignoselluloosa-biomassoista saatava arvo. Sokereilla ja ligniinillä on sovellusmahdollisuuksia erikoiskemikaaliteollisuudessa, rakennusallalla, hygieniatuotteissa ja elintarviketeollisuudessa. Maailmanlaajuisen läsnäolomme varmistamme toimintoillamme Suomessa, Brasiliassa, Laosissa, Ruotsissa, Uruguayssa ja Yhdysvalloissa.

Milj. euroa	Q4/16	Q4/15	Muutos % Q4/16-Q4/15	Q3/16	Muutos % Q4/16-Q3/16	2016	2015	Muutos % 2016-2015
Liikevaihto	349	374	-6,7 %	334	4,5 %	1 376	1 484	-7,3 %
Operatiivinen EBITDA ¹	75	113	-33,6 %	79	-5,1 %	361	444	-18,7 %
Operatiivinen EBITDA, % ¹	21,5 %	30,2 %		23,7 %		26,2 %	29,9 %	
Operatiivinen liike-tulos	40	81	-50,6 %	43	-7,0 %	224	313	-28,4 %
Operatiivinen liike-tulos, %	11,5 %	21,7 %		12,9 %		16,3 %	21,1 %	
Operatiivinen ROOC ²	6,1 %	12,7 %		6,7 %		8,5 %	12,4 %	
Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat (ei-IFRS)	79	127	-37,8 %	97	-18,6 %	419	385	8,8 %
Rahavirta investointien jälkeen (ei-IFRS)	37	91	-59,3 %	64	-42,2 %	278	187	48,7 %
Sellun toimitukset, 1 000 tonnia	651	644	1,1 %	613	6,2 %	2 508	2 499	0,4 %

¹ Oikaistu vastaamaan uutta raportointirakennetta. Ks. kappale *Muutos biologisten hyödykkeiden kasvatuskustannusten raportoinnissa* Taloudelliset tiedot -osion alusta.

² Operatiivinen ROOC = 100 % x operatiivinen liike-tulos/keskimääräinen sidottu pääoma

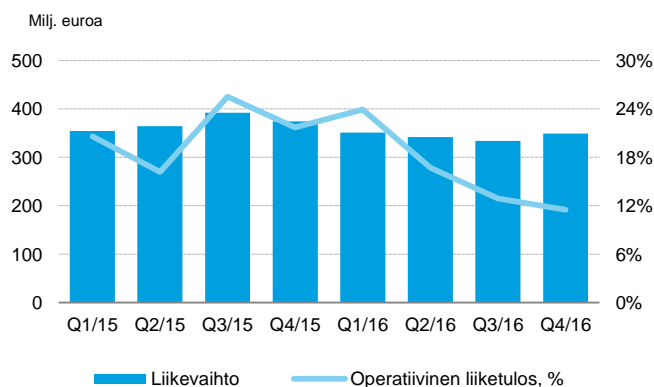
Ei-IFRS-luvut: katso kappale *IFRS:n piiriin kuulumattomat tunnusluvut* Taloudelliset tiedot -osion alusta

- Liikevaihto laski 25 milj. euroa 349 milj. euroon. Lasku johtui pääasiassa erityisesti lehtipuusellun alhaisemmista myyntihinnoista, joiden vaikutus oli 35 milj. euroa.
- Operatiivinen liike-tulos, 40 milj. euroa, oli 41 milj. euroa pienempi lähinnä historiallisen alhaisten lehtipuusellun hintojen takia. Enocellin voimalaitoksen käyttöhäiriöllä oli 5 milj. euron negatiivinen vaikutus operatiiviseen liike-tulokseen viimeisellä neljänneksellä menetetyt tuotannon ja heikentyneen energiatasapainon vuoksi. Korjaustyöt on aloitettu, ja niillä odotetaan olevan noin 10 milj. euron negatiivinen vaikutus vuoden 2017 ensimmäiseen neljännekseen varaosien pitkien toimitusaikojen ja korjausten takia.
- Yhdysvaltain Racelandissa sijaitsevan ksyloosia sokeriruokojätteestä erottavan koetehtaan käynnistysprosessi aloitettiin vuoden 2016 viimeisellä neljänneksellä, ja ensimmäiset ksyloosierät toimitettaneen vuonna 2017. Ensimmäinen kaupallinen ksyloositoimituksia koskeva sopimus on allekirjoitettu.

Markkinat

Tuote	Markkina	Kysyntä Q4/16 verrattuna Q4/15	Kysyntä Q4/16 verrattuna Q3/16	Hinta Q4/16 verrattuna Q4/15	Hinta Q4/16 verrattuna Q3/16
Havupuusellu	Eurooppa	Vakaa	Vakaa	Vakaa	Vakaa
Lehtipuusellu	Eurooppa	Hieman heikompi	Hieman vahvempi	Selvästi alhaisempi	Hieman alhaisempi

Liikevaihto ja operatiivinen liike-tulos

Operatiivinen ROOC (2016)

8,5 %

(Tavoite: >15 %)

SUUNNITELLUT VUOTUISET HUOLTOSEISOKIT

	2017	2016
Q1	–	–
Q2	Montes del Platan ja Sunilan tehtaät	Montes del Platan tehdas
Q3	–	Veracelin ja Skutskärin tehtaät
Q4	Veracelin ja Skutskärin tehtaät	Enocellin tehdas

Wood Products -divisioona

Strategisia investointeja ajetaan ylös, painopiste arvon tuottamisessa

Wood Products -divisioona tarjoaa monipuolisia puupohjaisia ratkaisuja rakentamisen ja asumisen tarpeisiin. Tuotevalikoimamme kattaa kaikki kaupunkirakentamisen osa-alueet, kuten massiivipuuelementit, puukomponentit ja pelletit. Tarjoamme myös laajan sahatavaravaliokiman. Pääasiallisia asiakkaitamme ovat jälleenmyyjät ja tukkukauppiat sekä yritykset, jotka toimivat esimerkiksi rakennus- ja puusepänteollisuudessa. Wood Products toimii maailmanlaajuisesti, ja sillä on yli 20 tuotantolaitosta Euroopassa.

Milj. euroa			Muutos %		Muutos %		Muutos %	
	Q4/16	Q4/15	Q4/16– Q4/15	Q3/16	Q4/16– Q3/16	2016	2015	2016–2015
Liikevaihto	395	395	0,0 %	385	2,6 %	1 595	1 603	-0,5 %
Operatiivinen EBITDA	24	26	-7,7 %	30	-20,0 %	118	111	6,3 %
Operatiivinen EBITDA, %	6,1 %	6,6 %		7,8 %		7,4 %	6,9 %	
Operatiivinen liike-tulos	17	21	-19,0 %	22	-22,7 %	88	81	8,6 %
Operatiivinen liike-tulos, %	4,3 %	5,3 %		5,7 %		5,5 %	5,1 %	
Operatiivinen ROOC ¹	13,1 %	16,6 %		17,5 %		16,8 %	15,7 %	
Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat (ei-IFRS)	-3	10	-130,0 %	44	-106,8 %	142	118	20,3 %
Rahavirta investointien jälkeen (ei-IFRS)	-11	-21	47,6 %	23	-147,8 %	75	59	27,1 %
Puutuotetoimitukset, 1 000 m ³	1 176	1 116	5,4 %	1 107	6,2 %	4 643	4 334	7,1 %

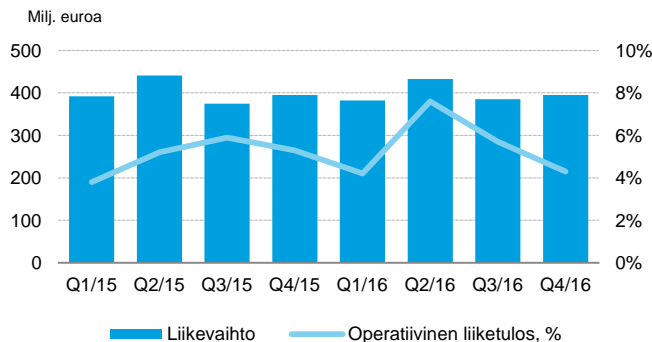
1 Operatiivinen ROOC = 100 % x operatiivinen liike-tulos/keskimääräinen sidottu pääoma
 Ei-IFRS-luvut: katso kappale IFRS:n piiriin kuulumattomat tunnusluvut Taloudelliset tiedot -osion alusta

- Liikevaihto pysyi vakaana 395 milj. eurossa, kun lisääntynyt myynti strategisissa investoinneissa, kuten Varkauden tehtaan uusi puisten rakennuselementtien (LVL-viilupuu) tuotantolinja ja Murówin sahan modernisointi Puolassa, kompensoi hieman alhaisempien hintojen vaikutusta.
- Operatiivinen liike-tulos laski 4 milj. euroa 17 milj. euroon. Lähinnä strategisista investoinneista johtuvat korkeammat kiinteät kustannukset ja poistot ylittivät lisävolyymin vaikutukset. Hieman alhaisemmat myyntihinnat laskivat operatiivista liike-tulosta.
- Varkauden tehtaan LVL-linjaa ajetaan ylös, ja tuoteoptimointi on käynnissä. Linjan odotetaan saavuttavan täyden tuotannon vuoden 2018 puolivälissä. Yli 70 % tuotteista sertifioitiin viimeisen neljänneksen aikana, ja jäljellä olevia sertifikaatteja odotetaan vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä.
- Ristiinliimattua puuta (CLT) valmistavan tuotantoyksikön rakentamista Gruvön tehtaalle Ruotsiin koskeva kannattavuustutkimus valmistuu kevään aikana.
- Tammikuussa 2017 Stora Enso ilmoitti investoivansa 12 milj. euroa uuteen biokomposiittirakeiden tuotantolinjaan Hylten tehtaalla Ruotsissa. Tuotantolinjan vuotuinen kapasiteetti on noin 15 000 tonnia. Tuotannon on määrä alkua vuoden 2018 ensimmäisen neljänneksen aikana.
- Tammikuussa 2017 Wood Products -divisioonasta tuli World Green Building Councilin Euroopan alueverkoston virallinen alueellinen kumppani (Regional Partner of the World Green Building Council's Europe Regional Network).

Markkinat

Tuote	Markkina	Kysyntä Q4/16 verrattuna Q4/15	Kysyntä Q4/16 verrattuna Q3/16	Hinta Q4/16 verrattuna Q4/15	Hinta Q4/16 verrattuna Q3/16
Puutuotteet	Eurooppa	Vahvempi	Vakaa	Vakaa	Vakaa

Liikevaihto ja operatiivinen liike-tulos

Operatiivinen ROOC (2016)

16,8 %
 (Tavoite: >18 %)

Paper-divisioona

Vahva tulos heikkenevillä markkinoilla, rahavirta ennätystasolla

Paper-divisioona tarjoaa ensiluokkaisia paperiratkaisuja painetun median ja toimistojen tarpeisiin. Laajassa valikoimassa on sekä kierrätys- että ensikuidusta valmistettuja papereita. Pääasiallisia asiakkaitamme ovat kustantajat, jälleenmyyjät, painotalot, tukkurit, jatkojalostajat ja toimistotarvikkeiden toimittajat. Yhtä Kiinassa sijaitsevaa tehdasta lukuun ottamatta tehtaamme sijaitsevat pääasiassa Euroopassa. Kolme tehtaista valmistaa paperia sataprosenttisesti kierrätyskuidusta.

Milj. euroa	Q4/16	Q4/15	Muutos % Q4/16– Q4/15	Q3/16	Muutos % Q4/16– Q3/16	2016	2015	Muutos % 2016–2015
Liikevaihto	760	890	-14,6 %	792	-4,0 %	3 245	3 630	-10,6 %
Operatiivinen EBITDA	90	74	21,6 %	77	16,9 %	324	231	40,3 %
Operatiivinen EBITDA, %	11,8 %	8,3 %		9,7 %		10,0 %	6,4 %	
Operatiivinen liiketulos	64	41	56,1 %	53	20,8 %	211	77	174,0 %
Operatiivinen liiketulos, %	8,4 %	4,6 %		6,7 %		6,5 %	2,1 %	
Operatiivinen ROOC ¹	25,6 %	12,5 %		19,4 %		19,4 %	5,5 %	
Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat (ei-IFRS)	126	54	133,3 %	109	15,6 %	351	286	22,7 %
Rahavirta investointien jälkeen (ei-IFRS)	90	16	n/m	93	-3,2 %	277	201	37,8 %
Rahavirta investointien jälkeen / liikevaihto (ei-IFRS)	11,8 %	1,8 %		11,7 %		8,5 %	5,5 %	
Paperin toimitukset, 1 000 tonnia	1 207	1 424	-15,2 %	1 272	-5,1 %	5 141	5 778	-11,0 %
Paperin tuotanto, 1 000 tonnia	1 219	1 435	-15,1 %	1 243	-1,9 %	5 155	5 794	-11,0 %

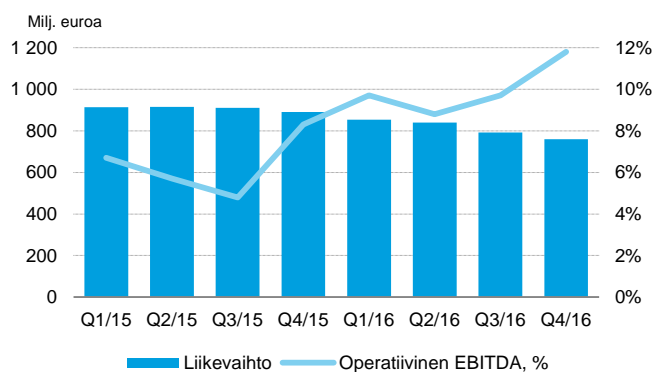
¹ Operatiivinen ROOC = 100 % x operatiivinen liiketulos/keskimääräinen sidottu pääoma
 Ei-IFRS-luvut: katso kappale IFRS:n piiriin kuulumattomat tunnusluvut Taloudelliset tiedot -osion alusta

- Liikevaihto ilman myytyjä Kabelin ja Arapotin tehtaita sekä Suzhoun tehdasaluetta pysyi vakaana,
- Operatiivinen liiketulos kasvoi 23 milj. euroa 64 milj. euroon. Kasvu johtui pääasiassa aktiivisesta kustannushallinnasta ja 3 milj. euroa pienemmistä poistoista, jotka olivat seurausta aineellisten hyödykkeiden arvonalenemisesta vuoden 2016 viimeisellä neljänneksellä.
- Vahva rahavirta investointien jälkeen suhteessa liikevaihtoon, 11,8 %, oli selvästi yli tavoitetason.
- Suzhoun tehdasalueen myynti saatiin päätökseen viimeisellä neljänneksellä, ja divisioona kirjasi positiivisen 155 milj. euron vertailukelpoisuuteen vaikuttavan erän.
- Stora Enso tutkii parhaillaan, miten luoda Paper-divisioonalle parhaat olosuhteet kilpailla kasvavien kustannuspaineiden ja laskevan kysynnän vallitessa. Sisäinen projekti käynnistyi vuoden 2016 toisella neljänneksellä ja etenee suunnitelmien mukaisesti.

Markkinat

Tuote	Markkina	Kysyntä Q4/16 verrattuna Q4/15	Kysyntä Q4/16 verrattuna Q3/16	Hinta Q4/16 verrattuna Q4/15	Hinta Q4/16 verrattuna Q3/16
Paperi	Eurooppa	Heikompi	Hieman vahvempi	Vakaa	Vakaa

Liikevaihto ja operatiivinen EBITDA¹

Rahavirta investointien jälkeen / liikevaihto (2016)

8,5 %
 (Tavoite: >7%)

Suunnitellut vuotuiset huoltoseisokit

	2017	2016
Q1	–	–
Q2	–	Langerbruggen tehdas
Q3	Oulun ja Veitsiluodon tehtaot	Anjalan, Maxaun, Oulun ja Veitsiluodon tehtaot
Q4	Nymöllan tehdas	–

¹ Paper-divisioonan avainmittari on rahavirta investointien jälkeen suhteessa liikevaihtoon (ei-IFRS), koska divisioonan tavoitteena on tuottaa rahavirtaa konsernille, jotta konserni voi muuttua uusiutuvien materiaalien kasvuyhtiöksi.

Muut

Segmentti Muut käsittää pohjoismaiset metsäosakkuusyrietykset, Stora Enson osakkuuden energiayhtiö Pohjolan Voimassa, pohjoismaisten tehtaiden puunhankinnan sekä konsernin yhteiset palvelut ja hallinnon.

Milj. euroa	Q4/16	Q4/15	Muutos % Q4/16– Q4/15	Q3/16	Muutos % Q4/16– Q3/16	2016	2015	Muutos % 2016–2015
Liikevaihto	641	639	0,3 %	559	14,7 %	2 477	2 478	0,0 %
Operatiivinen EBITDA	-7	7	-200,0 %	2	n/m	-8	9	-188,9 %
Operatiivinen EBITDA, %	-1,1 %	1,1 %		0,4 %		-0,3 %	0,4 %	
Operatiivinen liiketulos	13	24	-45,8 %	13	0,0 %	43	64	-32,8 %
Operatiivinen liiketulos, %	2,0 %	3,8 %		2,3 %		1,7 %	2,6 %	
Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat (ei-IFRS)	101	46	119,6 %	12	n/m	136	148	-8,1 %
Rahavirta investointien jälkeen (ei-IFRS)	88	28	214,3 %	4	n/m	101	111	-9,0 %

Ei-IFRS-luvut: katso kappale IFRS:n piiriin kuulumattomat tunnusluvut Taloudelliset tiedot -osion alusta

- Operatiivinen liiketulos laski 11 milj. euroa. Lasku johtui pääasiassa energian ja puun alhaisemmista markkinahinnoista, joita kompensoi osittain osuus metsäosakkuusyrietysten suuremmasta voitosta.

Vastuullisuus vuoden 2016 viimeisellä neljänneksellä (verrattuna Q4/2015)

Työturvallisuus

TRI- ja LTA-taajuudet¹

	Q4/16	Q4/15	Q3/16 ²	2016	2015	Välitavoite	Välitavoite saavutettava
Työtapatuemat (TRI), taajuus	10,9	12,6	10,5	11,7	11,0		
Poissaoloon johtaneet tapaturmat (LTA), taajuus	4,3	5,6	4,4	4,4	4,7	3,8	vuoden 2016 loppuun mennessä

TRI (Total recordable incidents) -taajuus = Lääketieteellistä hoitoa vaatineiden tapaturmien määrä miljoonaa työtuntia kohti.

LTA (Lost-time accident) -taajuus = Poissaoloon johtaneiden tapaturmien määrä miljoonaa työtuntia kohti.

¹ Stora Enson työntekijöille, pois lukien yhteiset toiminnot

² Laskettu uudelleen Q3-osavuositarkastuksen jälkeen saadun tiedon vuoksi.

LTA-taajuus laski 6,4 % edellisvuoteen verrattuna. Vuoden 2017 välitavoite kerrotaan ensimmäisen neljänneksen osavuositarkastuksessa.

Toimittajat

Toimittajille suunnatun eettisen toimintaohjeen käyttöönotto

Toimittajien eettinen toimintaohje

	31.12.2016	30.9.2016	31.12.2015	Tavoite	Tavoite saavutettava
% hankintakustannuksista toimittajien eettisen toimintaohjeen ¹ piirissä	92 %	92 %	90 %	90 %	vuoden 2016 loppuun mennessä

¹ Ilman yhteisiä toimintoja. Puunhankintayksiköt eivät sisälly vuoden 2015 lukuihin.

Vuoden 2016 tavoite saavutettiin. Vuoden 2017 tavoite kerrotaan ensimmäisen neljänneksen osavuositarkastuksessa.

Ihmisoikeudet

Stora Enson yhteistyö kansainvälisen työjärjestö ILO:n kanssa

ILO:n lopullisen tutkimusraportin odotetaan valmistuvan vuoden 2017 toisella neljänneksellä. Raportti perustuu lapsityövoimaa ja ihmisarvoista työtä koskevaan kenttätutkimukseen Pakistanin Punjab-provinssissa.

Kenttätutkimukseen kuluneen ajan vuoksi osapuolet ovat sopineet jatkavansa kumppanuutta vuoden 2017 loppuun asti.

Danish Institute for Human Rights -instituutin (DIHR) koostaman ihmisoikeusvaikutusten arviointia koskevan raportin tuloksiin vastaavat toimintasuunnitelmat

Ehkäisevien ja korjaavien toimenpiteiden toteutumisen eteneminen

	Valmistunut	Meneillään	Ei aikataulussa	Lopetettu ¹	Säännölliset tarkastukset ²
Toteutuksen eteneminen, % kaikista toimenpiteistä	86 %	3 %	1 %	7 %	3 %

¹ Ihmisoikeusvaikutusten arvioinnissa tunnistetut asiat, joiden käsittely lopetettiin sen jälkeen, kun niiden oleellisuus tietyissä paikallisissa oloissa oli arvioitu uudelleen.

² Pitkän aikavälin toimenpiteet, joille ei ole asetettu tavoiteltua päättymispäivää ja jotka vaativat jatkuvaa tarkastelua.

Vuoden loppuun mennessä ehkäisevistä ja korjaavista toimenpiteistä oli saatu valmiiksi 86 % (85 % kolmannen neljänneksen loppuun mennessä). Toimenpiteet perustuvat YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskeviin periaatteisiin ja DIHR:n kanssa yhteistyössä laadittuihin kriteereihin. Aiemman raportoinnin mukaisesti pieni määrä toimenpiteitä oli suorittamatta vuoden lopussa. Nämä saatetaan asianmukaiseen päätökseen vuonna 2017, ja toimintasuunnitelmiin liittyvä raportointi päättyy.

Lapsityövoiman vastainen toiminta Pakistanissa

Bulleh Shah Packagingin suorat kotimaisen kuidun ja maatalouden sivutuotteiden toimittajat

	31.12.2016	30.9.2016	31.12.2015	Tavoite	Tavoite saavutettava
Suorien aktiivisten toimittajien lukumäärä	276	276	335		
Tarkastusten kattavuus vuoden alusta (%) ¹	15 %	12 %	45 %	45 %	vuoden 2016 loppuun mennessä

¹ Vanhojen aaltopahvipakkausten (OCC) ja maatalouden sivutuotteiden suorat toimittajat, jotka tarkastetaan kalenterivuoden kuluessa. Lukuun ottamatta matalan riskin institutionaalisia vanhojen aaltopahvipakkausten toimittajia.

Aiemman raportoinnin mukaisesti Bulleh Shah Packagingin (BSP) nykyinen biomassavarasto on riittävä, minkä takia yhtiö hankki vähemmän biomassaa vuonna 2016 kuin vuonna 2015. Maatalouden sivutuotteiden toimittajia ei tarkastettu vuonna 2016. Lähinnä tämän takia tarkastusten kattavuus suorien kotimaisen kuidun ja maatalouden sivutuotteiden toimittajien osalta ei saavuttanut 45 %:n tavoitetta.

BSP suoritti viimeisen neljänneksen aikana 16 (50) omaa tarkastusta materiaali- ja palveluntoimittajiensa prosesseihin, joista kolme oli aikaisemmin pyydettyihin korjaaviin toimenpiteisiin liittyviä seurantatarkastuksia. Ulkopuolisen tahon suorittamia toimittajataarkastuksia tehtiin 4 (2). BSP:n omien tarkastusten kokonaismäärä vuonna 2016 oli 108 (395) ja ulkopuolisen varmentajan tarkastusten kokonaismäärä 9 (30).

Neljänneksen aikana todettiin kolme ILO:n sopimusten vastaista nuorta työntekijää koskevaa tapausta BSP:lle ei-institutionaalista lähteistä keräyspaperia toimittavien toimittajien toiminnoissa. Stora Enso ja BSP eivät hyväksy näitä tapauksia. 14–18-vuotiaita työntekijöitä kutsutaan nuoriksi työntekijöiksi Pakistanissa toteutettavan ILO:n minimityöikää koskevan sopimuksen (Minimum Working Age Convention, ILO C138) mukaisesti. Nuorten työntekijöiden palkkaaminen rikkoo BSP:n toimittajille suunnattuja vastuullisuusvaatimuksia. Nuoret työntekijät eivät työskennelleet vaarallisissa tehtävissä. Sekä toimittajat että nuoret työntekijät olivat halukkaita toimimaan BSP:n lapsityövoiman torjuntaohjeiden mukaisesti ja vähentämään nuorten työntekijöiden työtunteja mahdollistaakseen heidän koulunkäyntinsä lapsityövoiman torjuntaohjeiden mukaisesti.

Vuoden 2016 aikana BSP:n suorien toimittajien toiminnoissa todettiin yhteensä viisi ILO:n sopimusten vastaista nuorta työntekijää koskevaa tapausta (14 nuorta työntekijää ja kolme alle 14-vuoden ikäistä lapsityöntekijää vuonna 2015).

Terveystarjontaa tarjoavan mobiiliklinikan käyttöönotto aloitettiin viimeisen neljänneksen aikana. Mobiiliklinikan pilottivaiheen odotetaan alkavan BSP:n toiminta-alueella ensimmäisen neljänneksen aikana ja jatkuvan vuoden 2017 loppuun asti.

Metsätalous ja maankäyttö

Maanvuokrasopimusten korjaaminen Kiinan Guangxissa

Stora Enson Guangxissa vuokraamat, sosiaalisesti omistetut metsämaat

	31.12.2016	30.9.2016	31.12.2015
Vuokrat, sosiaalisesti omistetut metsämaat, ha	30 500	31 127	32 322
Vuokrat alueet, joilla ei ole sopimusoikeudellisia puutteita, ha	16 480	16 583	16 471
Vuokrasopimukset, joissa ei ole sopimusoikeudellisia puutteita, % kaikista sopimuksista	66 %	65 %	63 %

Sopimuksissa, joissa ei ole puutteita, maan omistusoikeus on selkeä tai ratkaistu ja sopimusprosessi on todistettu lailliseksi, autenttiseksi ja voimassa olevaksi. Sopimusten korjausprosessiin kuuluu dokumentaation tutkiminen, kenttätutkimuksia, oikeudellinen ja toiminnallinen riskianalyysi, sidosryhmäkonsultaatioita, puuttuvan dokumentaation kerääminen ja uusien sopimusten tai sopimuskorjausten allekirjoittaminen suoraan kylien tai talouksien kanssa tai joissain tapauksissa sopimuksen päättäminen.

Stora Enso vuokraa yhteensä 83 560 hehtaaria maata eri puolilla Guangxia. Näistä vuokratusta maista 37 % (37 %) on sosiaalisesti omistettua maata, joka on vuokrattu kyläyhteisöiltä, kotitalouksilta ja paikallisilta puuviljelmiltä.

Sovittamattomien riitojen tapauksissa, joita sopimuksen korjaamisella ei onnistuta ratkaisemaan, Stora Enso irtisanoo sopimukset vastuullisella tavalla. Viimeisen neljänneksen aikana irtisanottiin 546 hehtaarin aluetta vastaava määrä sopimuksia, joihin liittyi sovittamattomia riitoja tai jotka olivat taloudellisesti kannattamattomia. Yhteensä vuoden aikana irtisanottiin 1 719 hehtaarin aluetta vastaava määrä tällaisia sopimuksia. Vuoden 2016 loppua koskeva tavoite oli irtisanoa kaikki sopimukset, joihin liittyi sovittamattomia riitoja tai jotka ovat taloudellisesti kannattamattomia. Vuoden loppuun mennessä tällaisia sopimuksia oli jäljellä 382 hehtaarin aluetta vastaava määrä. Nämä jäljellä olevat sopimukset irtisanoaan vuoden 2017 puoliväliin mennessä.

Kuten Stora Enso ilmoitti 19.1., se harkitsee peruvansa suunnitelmansa rakentaa kemiallista sellua valmistava tehdas Beihaihin. Jos Stora Enso luopuu suunnitellusta investoinnista, se luopuu samalla osasta vuokraamistaan metsämaista Guangxin alueella. Kuituvarantojen karsimisen laajuus ja aikataulu päätetään myöhemmin. Kaikki sopimukset arvioidaan osana tätä prosessia, ja Stora Enson tavoite on vuokrata vain maita, joihin ei liity sopimusoikeudellisia puutteita.

Maattomien liikkeen valtaamat alueet Brasilian Bahiassa

Kestävän kehityksen mukaiseen asutusaloitteeseen kuulumattomien maattomien liikkeiden valtaamat alueet

	31.12.2016	30.9.2016	31.12.2015
Kestävän kehityksen mukaiseen asutusaloitteeseen kuulumattomien liikkeiden valtaamat alueet, ha	3 499	3 465	5 461

Vuoden lopusta alkaen maattomien liikkeet, jotka eivät ole mukana kestävän kehityksen asuttamisen aloitteessa, olivat vallanneet 3 499 hehtaaria Veracelin maita. Vallattujen alueiden pinta-ala kasvoi viimeisellä neljänneksellä 34 hehtaaria, kun kansalaisjärjestö Fetagin (Federation of Agricultural Workers) aikaisemmin valtaama alue laajeni. Veracel on varannut 16 500 hehtaaria maata kestävän kehityksen asuttamisen aloitetta varten. Vuoden 2016 lopussa Veracelin omistamat maa-alueet olivat yhteensä 215 000 hehtaaria, josta 73 000 hehtaaria on istutettu eukalyptuspuuta sellun tuotantoa varten.

Hiilidioksidi

Tunnusluvut viitetasoon verrattuna¹

	Q4/16	Q4/15	Q3/16	2016	2015	Tavoite	Tavoite saavutettava
Ilmasto ja energia							
Fossiilipohjaisten hiilidioksidipäästöjen lasku myytävissä olevaa sellu-, paperi- ja kartonkitonnia kohti (kg/t)	-39 %	-38 %	-42 %	-39 %	-38 %	-35 %	vuoden 2025 loppuun mennessä

¹ Vuoden 2006 viitetasoon verrattuna. Kattaa tuotannon suorat fossiilisista polttoaineista peräisin olevat hiilidioksidipäästöt ja epäsuorat sähkön ja lämmön ostoon liittyvät fossiilisista polttoaineista peräisin olevat hiilidioksidipäästöt (laajuus 1 ja 2). Historialliset luvut laskettu uudelleen liiketoimintojen myyntien tai datan valmistumisen vuoksi. Ilman yhteisiä toimintoja.

Vuonna 2016 tarkemmat energiatoimittajiin sovellettavat CO₂-päästökertoimet, Kiinassa sijaitsevan Suzhoun paperitehtaan sulkeminen ja Saksassa sijaitsevan Kabelin paperitehtaan myynti laskivat konsernin fossiilipohjaisia hiilidioksidipäästöjä myytävissä olevaa tonnia kohti. Päivitetty toimittajakohtainen CO₂-päästökerroin ja viranomaisilta saatu tieto Suomen sähköverkon energialähteiden yhdistelmästä paransi ostosähköön liittyviä päästölukuja myös vuoden 2015 osalta. Toisaalta konsernin fossiilipohjaisiin hiilidioksidipäästöihin vaikuttaa kielteisesti hiilen käyttö energiantuotantoon Kiinassa sijaitsevalla Beihain tehtaalla, jonka toiminta käynnistyi toukokuussa.

Stora Enso on yli kymmenen vuoden ajan vähentänyt aktiivisesti toimintojensa energiaintensiteettiä ja monin paikoin myös riippuvuuttaan fossiilisista polttoaineista. Tällä hetkellä yli 75 % konsernin tuottamasta ja käyttämästä energiasta on peräisin yhtiön sisäisistä ja ulkopuolisista hiilineutraaleista lähteistä. Stora Ensolla on vankka aie vähentää fossiilisten polttoaineiden käyttöä entisestään seuraavan kymmenen vuoden aikana niin lähelle nollaa kuin mahdollista hyödyntäen teknisesti ja kaupallisesti mahdollisia keinoja.

Tammikuussa Stora Enso nimettiin maailmanlaajuisesti edelläkävijäksi ilmastonmuutoksen vastaisten tekojensa ja strategiansa ansiosta. Kansainvälinen, voittoa tavoittelematon organisaatio CDP listasi Stora Enson ”Supplier Climate A List” -ryhmäänsä. Stora Enso on myös ainoa pohjoismainen yritys, joka nimettiin CDP:n Supplier Engagement Leaderboard -ryhmään. Vain yksi prosentti kaikista CDP:n arvioimista yrityksistä on Stora Enson kaltaisia edelläkävijöitä, jotka vievät ilmastonmuutoksen vastaista työtä eteenpäin toimitusketjussaan.

Lyhyen aikavälin riskit ja epävarmuustekijät

Lisääntyvä kilpailu sekä paperi-, sellu-, pakkaus-, puutuote- ja raakapuumarkkinoiden tarjonnan ja kysynnän tasapaino voivat vaikuttaa markkinaosuuteen ja kannattavuuteen. Muutokset maailman talustilanteesta ja poliittisessa ilmapiiressä, markkinoiden tiukat korjausliikkeet, valuuttakurssien epävakaas ja päämarkkina-alueidemme talouksien heikkeneminen voivat vaikuttaa Stora Enson tulokseen, rahavirtoihin ja taloudelliseen tilanteeseen.

Energiherkkyysanalyysi: sähkön, lämmön, öljyn ja muiden fossiilisten polttoaineiden markkinahintojen 10 %:n nousulla olisi noin 8 milj. euron välitön negatiivinen vaikutus operatiiviseen liiketulokseen seuraavan 12 kuukauden ajan suojausvaikutuksen jälkeen.

Puuraaka-aineen herkkyysanalyysi: puun hintojen 10 %:n nousulla olisi noin 183 milj. euron välitön negatiivinen vaikutus operatiiviseen liiketulokseen seuraavan 12 kuukauden ajan.

Sellun herkkyysanalyysi: sellun markkinahintojen 10 %:n nousulla olisi noin 110 milj. euron välitön positiivinen vaikutus operatiiviseen liiketulokseen seuraavan 12 kuukauden ajan.

Kemikaalien ja täyteaineiden herkkyysanalyysi: kemikaalien ja täyteaineiden hintojen 10 %:n nousulla olisi noin 46 milj. euron välitön negatiivinen vaikutus operatiiviseen liiketulokseen seuraavan 12 kuukauden ajan.

Energian, puuraaka-aineen, sellun tai kemikaalien ja täyteaineiden hintojen laskun vaikutus olisi vastakkainen.

Valuuttakurssien herkkyysanalyysi seuraaville 12 kuukaudelle: Yhdysvaltain dollarin arvon 10 %:n vahvistumisella suhteessa euroon olisi noin 129 milj. euron välitön positiivinen vaikutus vuotuisen operatiiviseen liiketulokseen. Ruotsin kruunun 10 %:n vahvistumisen vaikutus olisi 87 milj. euroa negatiivinen ja Englannin punnan 32 milj. euroa positiivinen. Valuuttakurssien heikkenemisen vaikutus olisi vastakkainen. Luvut ovat ennen suojausvaikutusta ja olettaen, että ainoastaan yksittäisessä valuuttakurssissa tapahtuu muutoksia.

Konsernin Brasilian-toiminnoista aiheutuu vuosittain noin 150 milj. euron suuruiset suojaamattomat nettokustannukset Brasilian realissa (BRL) laskettuna. Niiden osalta Brasilian realin arvon 10 %:n vahvistuminen heikentäisi operatiivista liiketulosta 15 milj. euron verran.

Oikeudenkäynnit

Oikeudenkäynti Latinalaisessa Amerikassa

Fibria ja Stora Enso omistavat kumpikin 50 % Veracelistä siten, että yhteisomistajuutta ohjataan osakassopimuksen avulla. Toukokuussa 2014 Fibria aloitti välimiesmenettelyn Stora Ensoa vastaan väittäen, että Stora Enso oli rikkonut osakassopimuksen tiettyjä määräyksiä. Fibria on arvioinut, että riitatapauksessa maksettavaksi tuleva intressi olisi noin 54 milj. Yhdysvaltain dollaria (51 milj. euroa). Stora Enso kiistää rikkoneensa sopimusta eikä hyväksy menetelmää, jolla oikeustapauksessa kyseessä olevat intressit lasketaan. Stora Enso ei ole tehnyt kirjanpidollisia varauksia tapauksen vuoksi.

Stora Enso ilmoitti 11.7.2008 liittovaltion tuomarin Brasiliassa antamasta päätöksestä, jonka mukaan toimintaluvat, jotka Bahian osavaltio on myöntänyt Stora Enson yhteiselle toiminnolle Veracelille, eivät olleet laillisia. Lisäksi tuomari määräsi Veracelin ryhtymään tiettyihin toimenpiteisiin, kuten luonnonmetsän istuttamiseen osaan Veracelin puuviljelmistä. Yhtiölle määrättiin myös mahdollinen 20 milj. Brasilian realin (6 milj. euron) sakko. Veracel kyseenalaistaa päätöksen ja on tehnyt siitä valituksen. Veracel toimii täysin kaikkien Brasilian lakien mukaisesti ja on saanut asiaan kuuluvilta viranomaisilta kaikki tarvittavat ympäristö- ja liiketoimintaluvat teollisuustoiminnoille ja puuviljelmille. Marraskuussa 2008 tuomioistuimien lykkäsi päätöksen täytäntöönpanoa. Veracel ja Stora Enso eivät ole tehneet kirjanpidollisia varauksia metsänistutusten tai mahdollisen sakon vuoksi.

Oikeudenkäynti Suomessa

Markkinaoikeus määräsi joulukuussa 2009 Stora Ensolle seuraamusmaksun kilpailulain rikkomisesta Suomen raakapuumarkkinoilla 1997–2004. Stora Enso ei valittanut päätöksestä. Metsähallitus käynnisti maaliskuussa 2011 oikeudenkäynnin Stora Ensoa, UPM:ää ja Metsäliittoa vastaan. Se vaatii korvauksia vahingoista, joiden väitetään syntyneen kilpailulain rikkomisesta. Kokonaiskorvausvaatimus vastaajia vastaan oli noin 160 milj. euroa ja toissijaiset vaateet Stora Ensoa vastaan noin 87 milj. euroa. Kesäkuussa 2016 antamassaan päätöksessä Helsingin kärjäoikeus hylkäsi Metsähallituksen Stora Ensolle, Metsäliitolle ja UPM:lle esittämän vahingonkorvausvaatimuksen. Metsähallitus on valittanut päätöksestä.

Lisäksi jotkin suomalaiset kunnat ja yksityiset metsänomistajat ovat käynnistäneet vastaavanlaisia oikeusmenettelyitä. Kokonaiskorvausvaatimus vastaajilta on noin 25 milj. euroa sekä toissijaiset vaateet yksin Stora Ensoa vastaan noin 6 milj. euroa. Stora Enso kiistää asianosaisten kärsineen minkäänlaisia vahinkoja ja puolustaa määrätietoisesti itseään. Stora Enso ei ole tehnyt kirjanpidollisia varauksia kyseisten kanteiden vuoksi.

Oikeudenkäynti Ruotsissa

Vuoden 2016 heinä- ja elokuussa kuusi ruotsalaista vakuutusyhtiötä nosti kanteen Stora Ensoa vastaan. Korvausvaatimus on noin 300 milj. Ruotsin kruunua (31 milj. euroa), ja se liittyy vakuutuskorvauksiin, joita maksettiin vuoden 2014 metsäpalon takia vahinkoa kärsineille osapuolille Västmanlandin maakunnassa. Stora Enso kiistää olevansa korvausvelvollinen, ja vastaa kanteeseen oikeudenkäynnin puitteissa.

Merkittävimmät tapahtumat vuonna 2016

Varsinaisessa yhtiökokouksessa 28.4.2016 tehtyjä päätöksiä

Yhtiökokous hyväksyi hallituksen ehdotuksen, jonka mukaan vuodelta 2015 maksetaan osinkoa 0,33 euroa osakkeelta.

Yhtiökokous hyväksyi ehdotuksen, jonka mukaan nykyisistä jäsenistä hallitukseen valitaan seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen loppuun saakka Gunnar Brock, Anne Brunila, Elisabeth Fleuriot, Hock Goh, Mikael Mäkinen, Richard Nilsson sekä Hans Stråberg, ja että hallituksen uudeksi jäseneksi valitaan Jorma Eloranta samaksi ajanjaksoksi.

Yhtiökokous hyväksyi ehdotuksen hallituksen jäsenten vuosipalkkioista:

puheenjohtaja	170 000 euroa
varapuheenjohtaja	100 000 euroa
jäsenet	70 000 euroa

Stora Enson tilintarkastajaksi valittiin nykyinen tilintarkastaja tilintarkastusyhteisö Deloitte & Touche Oy seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen loppuun saakka. Yhtiökokous hyväksyi ehdotuksen, jonka mukaan tilintarkastajan palkkio maksetaan talous- ja tarkastusvaliokunnan hyväksymän laskun mukaan.

Yhtiökokous hyväksyi ehdotuksen nimittää osakkeenomistajien nimitystoimikunta toimimaan kunnes toisin päätetään. Osakkeenomistajien nimitystoimikunnan tehtävänä on valmistella vuosittain päätösesitykset, jotka koskevat hallituksen jäsenten lukumäärää, hallituksen jäsenten valintaa, hallituksen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja jäsenten palkkioita sekä hallituksen valiokuntien puheenjohtajien ja jäsenten palkkioita.

Nimitystoimikunta

Stora Enson nimitystoimikunta nimitettiin lokakuussa. Nimitystoimikunta koostuu seuraavista henkilöistä: Gunnar Brock (Stora Enson hallituksen puheenjohtaja), Jorma Eloranta (Stora Enson hallituksen varapuheenjohtaja), Kari Järvinen (Solidium Oy:n toimitusjohtaja) ja Marcus Wallenberg (FAM AB:n hallituksen puheenjohtaja)

Nimitystoimikunnan puheenjohtajana toimii Kari Järvinen.

Muutokset konsernin johdossa

Consumer Board -divisioonan johtaja Jari Latvanen jätti Stora Enson lokakuun lopussa 2016 ja siirtyi HKScan-konsernin toimitusjohtajaksi.

Marraskuussa konsernin henkilöstöjohtaja Lars Häggström jätti tehtävänsä Stora Ensossa ja siirtyi Executive in Residence -tehtävään sveitsiläiseen liikkeenjohdon kouluun IMD:hen.

Stora Enson Paper-divisioonassa henkilöstöjohtajana työskennellyt Malin Bendz nimitettiin konsernin henkilöstöjohtajaksi ja konsernin johtoryhmän jäseneksi 1.11.2016 alkaen.

Lokakuussa Stora Enso nimitti Annica Breskyn Consumer Board -divisioonan johtajaksi ja konsernin johtoryhmän jäseneksi. Annica Bresky on viimeksi työskennellyt ruotsalaiseen Holmen-konserniin kuuluvan Iggesund Paperboard AB:n toimitusjohtajana. Hän aloittaa työnsä Stora Ensossa viimeistään 1.5.2017.

Henkilöstö

31.12.2016 konsernissa oli 25 447 (25 680) työntekijää. Henkilöstöä oli vuonna 2016 keskimäärin 26 269 eli 514 vähemmän kuin vuonna 2015.

Osakepääoma ja osakeomistukset

Viimeisen neljänneksen aikana ei rekisteröity osakkeiden muunnoksia. Kaupparekisteriin merkittiin vuonna 2016 yhteensä 25 000 osakkeen muunnos A-sarjasta R-sarjaan.

Stora Enson liikkeeseenlaskettuja A-sarjan osakkeita oli 176 507 090 kappaletta ja R-sarjan osakkeita 612 112 897 kappaletta 31.12.2016. Yhtiön omistuksessa ei ollut sen omia osakkeita. Stora Enson liikkeeseen laskettuja osakkeita oli yhteensä 788 619 987. Osakkeiden äänimäärä oli vähintään 237 718 380.

4.1.2016 BlackRock Inc:n epäsuora omistusosuus Stora Enson osakkeista nousi yli 5 %:n kynnyksen.

17.2.2016 BlackRock Inc:n epäsuora omistusosuus Stora Enson osakkeista laski alle 5 %:n kynnyksen.

17.3.2016 BlackRock Inc:n epäsuora omistusosuus Stora Enson osakkeista nousi yli 5 %:n kynnyksen.

13.4.2016 Norges Bankin omistusosuus Stora Enson osakkeista laski alle 5 %:n kynnyksen.

25.4.2016 Norges Bankin epäsuora omistusosuus Stora Enson osakkeista, sisältäen sen rahoitusinstrumenttien kautta omistaman osuuden, laski alle 5 %:n kynnyksen.

27.6.2016 BlackRock Inc:n omistusosuus Stora Enson osakkeista, sisältäen sen rahoitusinstrumenttien kautta omistaman osuuden, laski alle 5 %:n kynnyksen.

Yhtiökokous

Stora Enso Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään torstaina 27.4.2017 klo 16.00 Marina Congress Centerissä, Katajanokanlaituri 6, Helsinki.

Yhtiökokouksen esityslista, esityslistalla olevat ehdotukset ja kutsu yhtiökokoukseen löytyvät Stora Enson verkkosivuilta. Stora Enson vuoden 2016 tilinpäätös, toimintakertomus ja tilintarkastuskertomus julkaistaan yhtiön verkkosivuilla maanantaina 20.2.2017 alkavalla viikolla. Päätöksiä koskevat esitykset ja muut edellä mainitut asiakirjat ovat saatavilla myös varsinaisessa yhtiökokouksessa. Kopiot kyseisistä asiakirjoista ja tästä ilmoituksesta lähetetään osakkeenomistajille pyynnöstä. Yhtiökokouksen pöytäkirja on nähtävillä yhtiön verkkosivuilla 11.5.2017 alkaen.

Hallituksen ehdotus osingonmaksusta

Hallitus esittää varsinaiselle yhtiökokoukselle, että vuodelta 2016 maksetaan osinkoa 0,37 euroa osakkeelta.

Osinko maksetaan osakkaalle, joka osingonmaksun täsmäytyspäivänä 2.5.2017 on merkitty joko Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon tai Euroclear Sweden AB:ssa rekisteröityjen osakkeiden osalta viimeksi mainitun pitämään omistajaluetteloon. Euroclear Sweden AB huolehtii osingon maksusta Euroclear Swedenissä rekisteröidyille osakkeille ja osinko maksetaan Ruotsin kruunuina. Citibank N.A. huolehtii osingon maksusta ADR-todistusten haltijoille ja osinko maksetaan Yhdysvaltain dollareina.

Hallitus esittää varsinaiselle yhtiökokoukselle, että osinko maksetaan arviolta 9.5.2017.

Tämä tiedote on laadittu suomeksi, englanniksi ja ruotsiksi. Jos eri kieliversioiden välillä on eroja, englanninkielinen versio pätee. Tätä katsausta ei ole tilintarkastettu.

Helsingissä 3. helmikuuta 2017
Stora Enso Oyj
Hallitus

Taloudelliset tiedot

Laadintaperiaatteet

Tämä tilintarkastamaton osavuositarkastus on laadittu osavuositarkastuksia koskevan IAS 34 -standardin ja konsernin vuoden 2015 tilinpäätöksen laskentaperiaatteiden mukaisesti.

Kaikki tämän osavuositarkastuksen luvut on pyöristetty lähimpään miljoonaan, ellei toisin ole mainittu.

IFRS:n piiriin kuulumattomat tunnusluvut

Stora Enso muutti vuoden 2016 toisella neljänneksellä raportoinnissaan käytettyä terminologiaa Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (ESMA) uuden ohjeistuksen mukaisesti vaihtoehtoisten tunnuslukujen osalta. Termi ”kertaluonteiset erät” muutettiin termiksi ”vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät”, mutta sen määritelmä ei ole muuttunut. Avainlukujen määritelmät ja laskentatavat eivät ole muuttuneet.

Konsernin tärkein IFRS:n piiriin kuulumaton tunnusluku on operatiivinen liiketulos, jonka avulla arvioidaan segmenttien tuloksia ja ohjataan niille resursseja. Operatiivinen liiketulos koostuu segmenttien liiketuloksesta ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ja käyvän arvon muutoksia sekä Stora Enson osuudesta osakkuus- ja yhteisyritystensä liiketuloksesta, ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ja käyvän arvon muutoksia.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät ovat poikkeuksellisia eriä, jotka eivät liity tavanomaiseen liiketoimintaan. Tyypillisimpiä vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ovat omaisuuden myyntivoitot, ylimääräiset omaisuusarvojen arvonalentumiset tai arvonalentumisten peruutukset, toiminnan uudelleenjärjestelyistä johtuvat varaukset ja sakot. Yksittäinen vertailukelpoisuuteen vaikuttava erä ilmoitetaan normaalisti erikseen, mikäli sen tulosvaikutus on yli sentin osakkeelta.

Käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät sisältävät osakesidonnaiset kannustinjärjestelmät ja niihin liittyvät suojaukset, hiilidioksidin päästöoikeuksien arvostuksen, biologisten hyödykkeiden uudelleenarvostuksen sekä Stora Enson osuuden osakkuus- ja yhteisyritysten tuloveroista ja nettorahoituseristä.

Liiketoiminnan rahavirta (ei-IFRS) on konsernikohtainen tapa esittää liiketoiminnan rahavirta ilman suojausvaikutusta laajasta tuloksesta ja alkaen operatiivisesta EBITDAsta liiketuloksen sijaan.

Rahavirta investointien jälkeen (ei-IFRS) lasketaan liiketoiminnan rahavirrasta (ei-IFRS), pois lukien investoinnit aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin, biologisiin hyödykkeisiin sekä osakkuus- ja yhteisyrityksiin.

Luettelo IFRS:n piiriin kuulumattomista tunnusluvuista esitetään tämän katsauksen lopussa.

Muutos biologisten hyödykkeiden kasvatuskustannusten raportoinnissa

Stora Enso on muuttanut biologisten hyödykkeiden (eli kasvavan puuston) kasvatuskustannusten raportointia vuoden 2016 viimeiseltä neljännekseltä alkaen.

Biologisten hyödykkeiden kehittämiseen liittyvät kulut aktivoidaan yhtiön taseeseen kasvatuskauden aikana eli ennen puunkorjuuta. Korjuuhetkellä aktivoidut kustannukset siirretään biologisista hyödykkeistä varastoon. Ennen raportointimuutosta Stora Enso sisällytti biologisten hyödykkeiden kasvatuskustannukset operatiiviseen EBITDAan.

Vuoden 2016 viimeiseltä neljännekseltä alkaen kyseisiä kasvatuskustannuksia ei enää sisällytetä operatiiviseen EBITDAan, vaan ne esitetään omalla rivillään *Biologisten hyödykkeiden arvon operatiivinen alentuminen*. Tämä muutos vaikuttaa seuraaviin IFRS:n piiriin kuulumattomiin tunnuslukuihin: operatiivinen EBITDA, operatiivinen EBITDA (%) ja nettovelan suhde edellisten 12 kk operatiiviseen EBITDAan. Vertailuluvut on oikaistu vastaamaan uutta raportointirakennetta. Oikaistut luvut on esitetty Stora Enson 8.12.2016 julkaistussa pörssitiedotteessa.

Muutoksella ei ole vaikutusta operatiiviseen liiketuloon, konsernin virallisen lyhennetytuloslaskelman välisummiin tai yhtiön muihin IFRS-lukuihin.

Seuraavia muutoksia standardeihin sovelletaan 1.1.2016 ja sen jälkeen alkaviin tilikausiin

- IAS 19 *Työsuhde-etuudet työntekijöiden maksusuoritukset* (muutos); koskee 1.7.2014 tai myöhemmin alkavia tilikausia. EU hyväksyi muutoksen vasta tammikuussa 2015, minkä takia voimaantulopäivä siirtyi vuoteen 2016. Muutos selventää työntekijöiden tai kolmansien osapuolten suorittamien työsuhde-etuusmaksujen kirjanpitoa ja tilinpäätöskäsittelyä. Muutoksella ei tule olemaan merkittävää vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- Muutokset IAS 16 -standardiin ja IAS 41 *Maatalous*: Tuottavat kasvit -standardiin. Muutokset sisältävät tuottavan kasvin määrittelyn ja vaatimuksen kirjata tuottavan kasvin määrittelyn täyttävät biologiset hyödykkeet aineelliseksi käyttöomaisuudeksi. Näillä muutoksilla ei tule olemaan vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- Muutokset IAS 16 -standardiin ja IAS 38 *Selvennys hyväksyttävistä poistomenetelmistä* -standardiin. Muutokset kieltävät tuottoon perustuvan poistomenetelmän soveltamisen aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin, ja niissä

esitellään uusi kumottavissa oleva oletamus siitä, että tuotto ei ole asianmukainen peruste aineettomien hyödykkeiden poistolle. Näillä muutoksilla ei tule olemaan vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

- IFRS 11: *Yhteisen toiminnon osuuden hankinnan käsittely kirjanpidossa* (muutos). Muutos sisältää ohjeita liiketoiminnan muodostavan yhteisen toiminnon hankinnan käsittelystä kirjanpidossa. Muutoksella ei tule olemaan vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- IAS 27: *Pääomaosuusmenetelmä erillistilinpäätöksessä* (muutos). Muutos saattaa pääomaosuusmenetelmän uudelleen voimaan kirjanpidollisena vaihtoehtona sijoituksille tytär-, osakkuus- ja yhteisyrityksiin yhteisön erillistilinpäätöksessä. Muutoksella ei ole konsernin kannalta vaikutusta.
- Muutokset IAS 1: *Tilinpäätöksen esittäminen* -standardiin. Muutos selventää tilinpäätöksen esittämisen periaatteita. Muutoksilla ei tule olemaan olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

Saksan Kabelin tehtaan myynti

Stora Enso allekirjoitti 1.6.2016 sopimuksen, jolla se myy Saksassa sijaitsevan Kabelin aikakauslehtipaperia tuottavan tehtaan Kabel Premium Pulp & Paper GmbH:lle, jonka omistaa saksalainen sijoittajaryhmä.

Liiketoimi oli muodoltaan liiketoimintakauppa, ja myydyistä omaisuudesta saatu käteiskauppahinta oli 30 milj. euroa. Myynti saatiin päätökseen 1.9.2016. Myyntitappio oli 9 milj. euroa, joka koostui 5 milj. euron operatiivisista ja 4 milj. euron verokuluista. Alkuperäinen arvioitu toiselle neljännekselle kirjattu tappio oli 15 milj. euroa, jota kompensoi osaksi 6 milj. euron positiivinen liiketoimen muotoon liittyneestä muutoksesta seurannut verovaikutus kolmannella neljänneksellä.

Vuoden 2015 lukujen perusteella myynnin odotetaan pienentävän Stora Enson liikevaihtoa noin 300 milj. euroa. Sen myötä myös Stora Enson vuosittainen paperintuotantokapasiteetti pienenee noin 485 000 tonnia. Kabelin tehdas työllistää noin 540 henkilöä, jotka siirtyivät myynnin mukana uuden omistajan palvelukseen.

Milj. euroa	1.9.2016
Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet ja muut pitkäaikaiset erät	44
Vaihto-omaisuus	29
Lyhytaikaiset saamiset	24
Varat yhteensä	97
Pitkäaikaiset velat	22
Lyhytaikaiset velat	45
Velat yhteensä	67
1.9.2016 myyty nettovarallisuus	30

Brasiliassa sijaitsevan Arapotin tehtaan myynti

Stora Enso allekirjoitti 31.12.2015 sopimuksen, jolla se myy 80 %:n omistusosuutensa Brasilian Paranassa sijaitsevasta Arapotin aikakauslehtipaperia tuottavasta tehtaasta chileläiselle paperintuottajalle Papeles Bio Biolle. Sopimuksen myötä konserni kirjasi vuoden 2015 viimeisen neljänneksen kirjanpitoon 34 milj. euron kulun, joka koostui aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumisesta, laskennallisten verosaamisten alaskirjauksesta ja transaktiokustannuksista. Kokonaistappiosta 6 milj. euroa kohdistuu määräysvallattomille omistajille. Kauppa saatiin päätökseen 31.3.2016. Kaupantekopäivän jälkeisten tarkennusten jälkeen vuonna 2016 kirjattu myyntitappio oli noin 28 milj. euroa, mukaan lukien kertyneet muuntoerot. 1 milj. euroa vuonna 2016 kirjatusta kokonaistappiosta kohdistuu määräysvallattomille omistajille. Omistusosuuden myynti laski Stora Enson liikevaihtoa vuonna 2016 noin 100 milj. euroa. Arapotin tehtaan vuotuinen tuotantokapasiteetti on 185 000 tonnia päälystettyä aikakauslehtipaperia (LWC), ja se työllistää 320 henkilöä.

Milj. euroa	31.3.2016
Vaihto-omaisuus	10
Saamiset	31
Rahavarat	1
Varat yhteensä	42
Pitkäaikaiset velat	8
Lyhytaikaiset velat	14
Velat yhteensä	22
Nettovarot	20
Määräysvallattomien omistajien osuudet	4
31.3.2016 myyty nettovarallisuus	16

Lyhennetty konsernin tuloslaskelma

Milj. euroa	Q4/16	Q4/15	Q3/16	2016	2015
Liikevaihto	2 438	2 487	2 393	9 802	10 040
Liiketoiminnan muut tuotot	29	38	30	123	128
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos	24	7	-10	9	18
Materiaalit ja palvelut	-1 515	-1 532	-1 414	-5 833	-6 008
Toimituskulut ja komissiot	-218	-232	-234	-920	-970
Henkilöstökulut	-319	-321	-308	-1 334	-1 313
Liiketoiminnan muut kulut	-155	-127	-119	-561	-503
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	124	480	10	156	519
Biologisten hyödykkeiden nettomuutos	-202	-41	-22	-261	-89
Poistot ja arvonalentumiset	-61	-366	-130	-398	-763
Liiketulos	145	393	196	783	1 059
Nettorahoituserät	-69	-33	-35	-242	-245
Tulos ennen veroja	76	360	161	541	814
Tuloverot	-20	47	-42	-134	-31
Katsauskauden tulos	56	407	119	407	783
Jakautuminen:					
Emoyhtiön omistajat	91	424	129	463	807
Määräysvallattomien omistajien osuudet	-35	-17	-10	-56	-24
Katsauskauden tulos	56	407	119	407	783
Osakekohtainen tulos					
Laimentamaton osakekohtainen tulos, euroa	0,12	0,53	0,16	0,59	1,02
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos, euroa	0,12	0,54	0,16	0,59	1,02

Konsernin laaja tuloslaskelma

Milj. euroa	Q4/16	Q4/15	Q3/16	2016	2015
Katsauskauden tulos	56	407	119	407	783
Muut laajan tuloksen erät					
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi					
Etuuspohtaisten järjestelyiden vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	-52	75	-10	-62	77
Tuloverot eristä, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi	15	-36	0	15	-36
	-37	39	-10	-47	41
Erät, jotka voidaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi					
Osakkuus- ja yhteisyritysten muiden laajan tuloksen erien osuus, joka voidaan siirtää tulosvaikutteiseksi	4	2	1	0	5
Oman pääoman nettoinvestointien muuntoerot	123	76	-24	124	28
Määräysvallattomien omistajien osuuden muuntoerot	2	3	-1	-3	6
Nettosijoitusten suojaukset	-19	-9	2	-11	-33
Rahavirran suojaukset	-13	18	2	13	60
Määräysvallattomien omistajien osuus rahavirran suojauksesta	0	0	0	0	1
Myytävissä olevat sijoitukset	30	-66	31	138	-327
Tuloverot eristä, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteisiksi	5	-4	0	-1	-8
	132	20	11	260	-268
Laaja tulos yhteensä	151	466	120	620	556
Jakautuminen:					
Emoyhtiön omistajat	184	480	131	679	573
Määräysvallattomien omistajien osuudet	-33	-14	-11	-59	-17
Laaja tulos yhteensä	151	466	120	620	556

Lyhennetty konsernin tase

Milj. euroa		31.12.2016	31.12.2015
Varat			
Liikearvo	O	238	248
Muut aineettomat hyödykkeet	O	180	156
Aineelliset hyödykkeet	O	5 611	5 627
		6 029	6 031
Biologiset hyödykkeet	O	489	640
Päästöoikeudet	O	14	20
Osakkuus- ja yhteisyritykset	O	1 594	1 570
Myytavissä olevat sijoitukset: noteeratut osakkeet	I	42	28
Myytavissä olevat sijoitukset: korottomat	O	253	131
Pitkäaikaiset lainasaamiset	I	7	68
Laskennalliset verosaamiset	T	214	246
Muut pitkäaikaiset varat	O	57	63
Pitkäaikaiset varat		8 699	8 797
Vaihto-omaisuus	O	1 346	1 373
Versaamiset	T	9	6
Lyhytaikaiset korottomat saamiset	O	1 273	1 324
Korolliset saamiset	I	46	53
Rahavarat	I	953	808
Lyhytaikaiset varat		3 627	3 564
Varat yhteensä		12 326	12 361
Oma pääoma ja velat			
Emoyhtiön omistajat		5 806	5 388
Määräysvallattomien omistajien osuus		62	125
Oma pääoma yhteensä		5 868	5 513
Työsuhteen päättymisen jälkeisiin etuuksiin liittyvät varaukset	O	436	378
Muut varaukset	O	114	112
Laskennalliset verovelat	T	203	252
Korollinen pitkäaikainen velka	I	2 655	3 342
Muut pitkäaikaiset korottomat velat	O	61	49
Pitkäaikaiset velat		3 469	4 133
Korollisten velkojen lyhennyserät	I	552	228
Korolliset velat	I	563	626
Käytössä olevat luottolimiitit	I	4	1
Muut varaukset	O	20	48
Muut korottomat velat	O	1 774	1 765
Verovelat	T	76	47
Lyhytaikaiset velat		2 989	2 715
Velat yhteensä		6 458	6 848
Oma pääoma ja velat yhteensä		12 326	12 361

O-kirjaimella merkityt erät sisältyvät sidottuun pääomaan.
I-kirjaimella merkityt erät sisältyvät korollisiin nettovelkoihin.
T-kirjaimella merkityt erät sisältyvät nettoverovelkaan.

Lyhennetty konsernin rahavirtalaskelma

Milj. euroa	2016	2015
Liiketoiminnan rahavirta		
Liiketulos	783	1 059
Suojaustulos laajasta tuloksesta	-1	-11
Ei-kassavaikutteisten erien oikaisut	567	356
Nettokäyttöpääoman muutos	283	141
Liiketoiminnan rahavirta	1 632	1 545
Maksetut nettorahoituserät	-180	-251
Maksetut tuloverot, netto	-92	-78
Liiketoiminnasta kertyneet nettorahavarat	1 360	1 216
Investointien rahavirta		
Osakkuus- ja yhteisyritysosuuksien hankinnat	-1	-1
Myytavissä olevien sijoitusten hankinnat	-2	-14
Tuotot tytäryritysten osakkeiden ja liiketoiminnan myynnistä vähennettynä myydyillä rahavaroilla	40	-10
Tuotot osakkuus- ja yhteisyritysten osakkeiden myynnistä	26	0
Tuotot myytävissä olevien sijoitusten myynnistä	10	0
Tuotot aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myynnistä	220	27
Kiinteän omaisuuden myynnistä maksetut tuloverot	-13	0
Investoinnit	-798	-956
Pitkäaikaisten saamisten tuotot, netto	64	5
Investointeihin käytetyt nettorahavarat	-454	-949
Rahoituksen rahavirta		
Uusien pitkäaikaisten lainojen nostot	368	435
Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset	-781	-1 181
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-46	46
Maksetut osingot	-260	-237
Tytäryritysosuuksien osto määräysvallattomilta omistajilta	-46	0
Määräysvallattomien omistajien oman pääoman ehtoiset sijoitukset vähennettynä osingoilla	-2	10
Omien osakkeiden osto ¹	-2	-6
Rahoituksen nettorahavirta	-769	-933
Rahavarojen nettomuutos	137	-666
Muuntoerot	5	29
Nettorahavarat katsauskauden alussa	807	1 444
Nettorahavarat katsauskauden lopussa	949	807
Rahavarat katsauskauden lopussa	953	808
Käytössä olevat luottolimitit katsauskauden lopussa	-4	-1
Nettorahavarat katsauskauden lopussa	949	807
Myyntit		
Rahavarat	1	25
Muut aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	39	12
Käyttöpääoma	6	-14
Korolliset saamiset ja velat	3	-1
Määräysvallattomien omistajien osuudet	-4	0
Myytyjen yritysten nettovarat	45	22
Myyntivoitto	0	0
Myyntihinta yhteensä	45	22
Kauppahinnan käteisosa	41	15
Ehdollinen kauppahinta	4	7
Myyntihinta yhteensä	45	22

¹ Konsernin osakepalkkio-ohjelmaa varten ostetut omat osakkeet. Konsernilla ei ollut omia osakkeita joulukuun 2016 lopussa.

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet, liikearvo, biologiset hyödykkeet ja muut aineettomat hyödykkeet

Milj. euroa	2016	2015
Avaava tase 1.1.	6 671	6 461
Lisäykset aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	638	912
Lisäykset biologisiin hyödykkeisiin	91	77
Biologisten hyödykkeiden kasvatuskustannukset	-141	-76
Vähennykset	-253	-23
Tytäryritysten myynti	-39	-12
Poistot ja arvonalentumiset	-398	-763
Biologisten hyödykkeiden käyvän arvon muutos	-120	-13
Muuntoero ja muut	69	108
Tasearvo yhteensä	6 518	6 671

Korolliset lainat

Milj. euroa	31.12.2016	31.12.2015
Joukkovelkakirjalainat	1 705	1 834
Lainat rahoituslaitoksilta	1 434	1 637
Rahoitusleasingvastuut	56	61
Muut pitkäaikaiset lainat	12	38
Pitkäaikainen velka mukaan lukien lyhytaikainen osuus	3 207	3 570
Lyhytaikaiset lainat	452	492
Korkovelat	54	64
Johdannaisvelat	57	70
Käytössä olevat luottolimiitit	4	1
Korolliset velat yhteensä	3 774	4 197

Milj. euroa	2016	2015
Avaava tase 1.1.	4 197	4 894
Pitkäaikaisten lainojen nostot	368	435
Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset	-781	-1 181
Lyhytaikaisten lainojen ja korkovelan muutos	-50	-15
Johdannaisvelkojen muutos	-13	-110
Muuntoero ja muut	53	174
Korolliset velat yhteensä	3 774	4 197

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

Milj. euroa	Käyvän arvon rahasto													Yhteensä
	Osakepääoma	Ylikurssirahasto ja vararahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Omat osakkeet	Vaiheittaisen hankinnan uudelleen arvostuksen ylijäämä	Myytavissä olevat sijoitukset	Rahavirran suojaukset	Muut laajan tuloksen erät osakkuus- ja yhteisyrityksissä	Kertyneet muuntoerot ja nettoinvestointien suojaukset	Kertyneet voittovarot	Jakautuminen emoyhtiön omistajille	Määräysvallattomien omistajien osuus		
Oma pääoma 31.12.2014	1 342	77	633	-	4	354	-69	-24	-149	2 902	5 070	167	5 237	
Katsauskauden tulos	-	-	-	-	-	-	-	-	-	807	807	-24	783	
Muut laajan tuloksen erät ennen veroja	-	-	-	-	-	-327	60	5	-5	77	-190	7	-183	
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvä tulovero	-	-	-	-	-	-	-15	-	7	-36	-44	-	-44	
Laaja tulos yhteensä	-	-	-	-	-	-327	45	5	2	848	573	-17	556	
Osinko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-237	-237	-2	-239	
Yritysosot ja -myynnit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-39	-39	
Tappio määräysvallattomien omistajien osuuden ostosta	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-16	-16	16	-	
Yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden osto	-	-	-	-6	-	-	-	-	-	-	-6	-	-6	
Osakeperusteiset maksut	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-2	4	-	4	
Oma pääoma 31.12.2015	1 342	77	633	-	4	27	-24	-19	-147	3 495	5 388	125	5 513	
Katsauskauden tulos	-	-	-	-	-	-	-	-	-	463	463	-56	407	
Muut laajan tuloksen erät ennen veroja	-	-	-	-	-	138	13	-	113	-62	202	-3	199	
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvä tulovero	-	-	-	-	-	-3	-	-	2	15	14	-	14	
Laaja tulos yhteensä	-	-	-	-	-	135	13	-	115	416	679	-59	620	
Osinko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-260	-260	-	-260	
Yritysosot- ja myynnit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-1	-1	-4	-5	
Yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden osto	-	-	-	-2	-	-	-	-	-	-	-2	-	-2	
Osakeperusteiset maksut	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2	-	2	
Oma pääoma 31.12.2016	1 342	77	633	-	4	162	-11	-19	-32	3 650	5 806	62	5 868	

Vastuusitoumukset ja ehdolliset velat

Milj. euroa	31.12.2016	31.12.2015
Omasta puolesta annetut vakuudet		
Kiinnitykset	9	4
Osakkuus- ja yhteisyritysten puolesta annetut vakuudet		
Takaukset	4	17
Muiden puolesta annetut vakuudet		
Takaukset	34	30
Muut omat vastuut		
Vuokrasopimukset seuraavien 12 kk:n aikana	86	83
Vuokrasopimukset seuraavien 12 kk:n jälkeen	747	804
Eläkevastuut	1	0
Muut vastuut	9	11
Yhteensä	890	949
Kiinnitykset	9	4
Takaukset	38	47
Vuokrasopimukset	833	887
Eläkevastuut	1	0
Muut vastuut	9	11
Yhteensä	890	949

Pääomasitoumukset

Konsernin suorat investointisopimukset ilman yritysostoja olivat 171 milj. euroa (verrattuna 196 milj. euroon 31.12.2015). Summat sisältävät konsernin osuuden yhteisten toimintojen suorista investointisopimuksista.

Liikevaihto segmentteittäin

Milj. euroa	2016	Q4/16	Q3/16	Q2/16	Q1/16	2015	Q4/15	Q3/15	Q2/15	Q1/15
Consumer Board	2 342	580	599	599	564	2 340	560	608	603	569
Packaging Solutions	1 044	282	259	258	245	913	240	226	226	221
Biomaterials	1 376	349	334	342	351	1 484	374	392	364	354
Wood Products	1 595	395	385	433	382	1 603	395	375	441	392
Paper	3 245	760	792	839	854	3 630	890	911	915	914
Muut	2 477	641	559	629	648	2 478	639	563	629	647
Segmenttien välinen liikevaihto	-2 277	-569	-535	-574	-599	-2 408	-611	-575	-616	-606
Yhteensä	9 802	2 438	2 393	2 526	2 445	10 040	2 487	2 500	2 562	2 491

Operatiivinen liike-tulos segmentteittäin

Milj. euroa	2016	Q4/16	Q3/16	Q2/16	Q1/16	2015	Q4/15	Q3/15	Q2/15	Q1/15
Consumer Board	254	38	67	76	73	290	53	80	78	79
Packaging Solutions	64	19	21	17	7	90	22	18	24	26
Biomaterials	224	40	43	57	84	313	81	100	59	73
Wood Products	88	17	22	33	16	81	21	22	23	15
Paper	211	64	53	43	51	77	41	6	12	18
Muut	43	13	13	0	17	64	24	20	11	9
Operatiivinen liike-tulos	884	191	219	226	248	915	242	246	207	220
Käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät ¹	-67	-12	-14	-15	-26	378	401	-25	15	-13
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	-34	-34	-9	37	-28	-234	-250	16	-8	8
Liike-tulos (IFRS)	783	145	196	248	194	1 059	393	237	214	215
Nettorahoituserät	-242	-69	-35	-99	-39	-245	-33	-93	-66	-53
Tulos ennen veroja	541	76	161	149	155	814	360	144	148	162
Tuloverot	-134	-20	-42	-31	-41	-31	47	-20	-25	-33
Katsauskauden tulos	407	56	119	118	114	783	407	124	123	129

¹ Käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät sisältävät osakesidonnaiset kannustinjärjestelmät ja niihin liittyvät suojaukset, hiilidioksidin päästöoikeuksien arvostuksen, biologisten hyödykkeiden uudelleenarvostuksen sekä konsernin osuuden osakkuus- ja yhteisyritysten tuloveroista ja nettorahoituseristä.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät, käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät

Milj. euroa	2016	Q4/16	Q3/16	Q2/16	Q1/16	2015	Q4/15	Q3/15	Q2/15	Q1/15
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden sekä biologisten hyödykkeiden arvonalentumiset ja arvonalentumisten peruutukset	-133	-167	-6	41	-1	-266	-265	0	-1	0
Uudelleenjärjestelykustannukset ilman aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumisia	-19	0	-3	-16	0	7	-2	16	-7	0
Yritysmyyynnit	144	155	0	16	-27	0	0	0	0	0
Muut	-26	-22	0	-4	0	25	17	0	0	8
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä	-34	-34	-9	37	-28	-234	-250	16	-8	8
Käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät	-67	-12	-14	-15	-26	378	401	-25	15	-13
Yhteensä	-101	-46	-23	22	-54	144	151	-9	7	-5

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät segmenteittäin

Milj. euroa	2016	Q4/16	Q3/16	Q2/16	Q1/16	2015	Q4/15	Q3/15	Q2/15	Q1/15
Consumer Board	-77	-77	0	0	0	-2	-4	0	0	2
Packaging Solutions	-21	-12	-9	0	0	-8	0	0	-8	0
Biomaterials	0	0	0	0	0	-17	-20	0	0	3
Wood Products	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Paper	78	69	0	37	-28	-254	-262	6	0	2
Muut	-14	-14	0	0	0	47	36	10	0	1
Liiketuloksen vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	-34	-34	-9	37	-28	-234	-250	16	-8	8
Verojen vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	-22	-11	1	-10	-2	57	59	0	-2	0
Katsauskauden tuloksen vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	-56	-45	-8	27	-30	-177	-191	16	-10	8
Jakautuminen:										
Emoyhtiön omistajat	-47	-37	-8	27	-29	-167	-185	16	-6	8
Määräysvallattomien omistajien osuudet	-9	-8	0	0	-1	-10	-6	0	-4	0
Katsauskauden tuloksen vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	-56	-45	-8	27	-30	-177	-191	16	-10	8

Käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät¹ segmenteittäin

Milj. euroa	2016	Q4/16	Q3/16	Q2/16	Q1/16	2015	Q4/15	Q3/15	Q2/15	Q1/15
Consumer Board	-110	-102	-2	-4	-2	-30	-36	2	2	2
Packaging Solutions	-1	0	0	0	-1	-2	0	0	-1	-1
Biomaterials	-13	-5	-3	-2	-3	12	22	-2	-3	-5
Wood Products	0	0	0	0	0	-1	0	0	0	-1
Paper	0	0	0	0	0	-2	1	-1	0	-2
Muut	57	95	-9	-9	-20	401	414	-24	17	-6
Liiketuloksen käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät	-67	-12	-14	-15	-26	378	401	-25	15	-13

¹ Käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät sisältävät osakesidonnaiset kannustinjärjestelmät ja niihin liittyvät suojaukset, hiilidioksidin päästöoikeuksien arvostuksen, biologisten hyödykkeiden uudelleenarvostuksen sekä Stora Enson osuuden osakkuus- ja yhteisyritysten tuloveroista ja nettorahoituseristä.

Liiketulos segmenteittäin

Milj. euroa	2016	Q4/16	Q3/16	Q2/16	Q1/16	2015	Q4/15	Q3/15	Q2/15	Q1/15
Consumer Board	67	-141	65	72	71	258	13	82	80	83
Packaging Solutions	42	7	12	17	6	80	22	18	15	25
Biomaterials	211	35	40	55	81	308	83	98	56	71
Wood Products	88	17	22	33	16	80	21	22	23	14
Paper	289	133	53	80	23	-179	-220	11	12	18
Muut	86	94	4	-9	-3	512	474	6	28	4
Liiketulos (IFRS)	783	145	196	248	194	1 059	393	237	214	215
Nettorahoituserät	-242	-69	-35	-99	-39	-245	-33	-93	-66	-53
Tulos ennen veroja	541	76	161	149	155	814	360	144	148	162
Tuloverot	-134	-20	-42	-31	-41	-31	47	-20	-25	-33
Katsauskauden tulos	407	56	119	118	114	783	407	124	123	129

Euron vaihtokurssit

1 euro on yhtä kuin	Päätöskurssi		Keskikurssi	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
SEK	9,5525	9,1895	9,4673	9,3545
USD	1,0541	1,0887	1,1066	1,1096
GBP	0,8562	0,7340	0,8189	0,7260

Transaktioriski ja päävaluuttojen suojaukset 31.12.2016

Milj. euroa	EUR	USD	SEK	GBP	Muut	Yhteensä
Liikevaihto vuonna 2016	5 714	1 719	1 074	417	878	9 802
Kulut vuonna 2016	-4 621	-454	-2 119	-59	-1 263	-8 516
Yhteensä	1 093	1 265	-1 045	358	-385	1 286
Arvioitu vuosittainen liiketoiminnan nettorahavirta		1 290	-870	320		
Transaktioriskin suojaukset 31.12.2016		-660	450	-170		
Suojausprosentti 31.12.2016 seuraaville 12 kuukaudelle		51 %	52 %	53 %		

Valuuttakurssimuutosten vaikutus operatiiviseen liike tulokseen

Operatiivinen liike tulos: Valuuttakurssivaikutus, 10 % vahvistuminen	Milj. euroa
USD	129
SEK	-87
GBP	32

Herkkyys perustuu seuraavien 12 kuukauden liiketoiminnan nettorahavirtaan. Laskelmassa ei ole huomioitu valuuttasuojauksia ja siinä oletetaan, että ainoastaan yksittäisissä valuuttakurssissa tapahtuu muutoksia. Valuuttakurssien heikkenemisen vaikutus olisi vastakkainen.

Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot

Stora Enso määrittää ja esittää rahoitusinstrumenttien käyvän arvon arvostustekniikoittain seuraavan hierarkian mukaisesti:

- Taso 1: identtisten varojen tai velkojen noteeratut (oikaisemattomat) hinnat toimivilla markkinoilla
- Taso 2: muut tekniikat, joissa kaikki kirjattuun käypään arvoon merkittävästi vaikuttavat tekijät ovat todettavissa suoraan tai epäsuorasti
- Taso 3: tekniikat, joissa käytettävillä tekijöillä on merkittävä vaikutus kirjattuun käypään arvoon, mutta tekijät eivät perustu todettavissa oleviin markkinatietoihin

Arvostustekniikat on kuvattu tarkemmin konsernin tilinpäätöksessä.

Rahoitusvarojen ja velkojen kirjanpitoarvot arvostusryhmittäin ja käyvän arvon perusteella: 31.12.2016

Milj. euroa	Lainat ja saamiset	Käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjattavat rahoituserät	Suojaavat johdannaiset	Myytävissä olevat sijoitukset	Kirjanpitoarvot	Käypä arvo
Rahoitusvarat						
Myytävissä olevat sijoitukset	-	-	-	295	295	295
Pitkäaikaiset lainasaamiset	7	-	-	-	7	7
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	870	3	-	-	873	873
Korolliset saamiset	5	12	29	-	46	46
Rahavarat	953	-	-	-	953	953
Kirjanpitoarvo	1 835	15	29	295	2 174	2 174

Milj. euroa	Käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjattavat rahoituserät	Suojaavat johdannaiset	Rahoitusvarat jaksotettuun hankintameno	Kirjanpitoarvot	Käypä arvo
Rahoitusvelat					
Korollinen pitkäaikainen velka	-	-	2 655	2 655	2 684
Korollisten velkojen lyhennyserät	-	-	552	552	552
Korolliset velat	7	50	506	563	563
Ostovelat ja muut korottomat velat	23	-	1 468	1 491	1 491
Käytössä olevat luottolimiitit	-	-	4	4	4
Kirjanpitoarvo	30	50	5 185	5 265	5 294

Milj. euroa	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Rahoitusvaroihin kuuluvat johdannaiset	-	41	-	41
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	-	3	-	3
Myytävissä olevat sijoitukset	42	-	253	295
Johdannaisvelat	-	57	-	57
Ostovelat ja muut korottomat velat	-	-	23	23

Rahoitusvarojen ja velkojen kirjanpitoarvot arvostusryhmittäin ja käyvän arvon perusteella: 31.12.2015

Milj. euroa	Lainat ja saamiset	Käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjattavat rahoituserät	Suojaavat johdannaiset	Myytavissä olevat sijoitukset	Kirjanpitoarvot	Käypä arvo
Rahoitusvarat						
Myytavissä olevat sijoitukset	-	-	-	159	159	159
Pitkäaikaiset lainasaamiset	68	-	-	-	68	70
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	987	-	-	-	987	987
Korolliset saamiset	12	12	29	-	53	53
Rahavarat	808	-	-	-	808	808
Kirjanpitoarvo	1 875	12	29	159	2 075	2 077

Milj. euroa	Käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjattavat rahoituserät	Suojaavat johdannaiset	Rahoitusvarat jaksotettuun hankintamenoon	Kirjanpitoarvot	Käypä arvo
Rahoitusvelat					
Korollinen pitkäaikainen velka	-	-	3 342	3 342	3 445
Korollisten velkojen lyhennyserät	-	-	228	228	228
Korolliset velat	22	48	556	626	626
Ostovelat ja muut korottomat velat	24	-	1 421	1 445	1 445
Käytössä olevat luottolimitit	-	-	1	1	1
Kirjanpitoarvo	46	48	5 548	5 642	5 745

Milj. euroa	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Rahoitusvaroihin kuuluvat johdannaiset	-	41	-	41
Myytavissä olevat sijoitukset	28	-	131	159
Johdannaisvelat	-	70	-	70
Ostovelat ja muut korottomat velat	-	3	21	24

Tason 3 käypään arvoon kirjattujen rahoitusvarojen täsmäytys: 31.12.2016

Milj. euroa	2016	2015
Avaava tase 1.1.	131	444
Tuloslaskelmaan kirjatut tappiot	5	-2
Myytavissä olevien sijoitusten rahastoon kirjatut tappiot/voitot	125	-325
Lisäykset	2	14
Myyntit	-10	0
Tasearvo	253	131

Tason 3 rahoitusvarat

Tason 3 rahoitusvarat koostuvat pääasiassa PVO-osakkeista, joiden arvostusmenetelmä on kuvattu tarkemmin tilinpäätöksessä. Arvostus on herkin sähkön hinnan ja diskonttauskoron muutoksille. Arvostusmallissa käytetty 3,29 %:n diskonttokorko määritetään keskimääräisen painotetun pääomakustannuksen perusteella. Diskontattujen rahavirtojen laskennassa +/- 5 %:n muutos sähkön hinnassa merkitsisi +42 milj. euron tai -42 milj. euron muutosta arvostuksessa, +/- 1 %:n muutos diskonttokorossa merkitsisi -28 milj. euron tai +37 milj. euron muutosta arvostuksessa.

Stora Enson osakkeet

Vaihtomäärä

	Helsinki		Tukholma	
	A-osake	R-osake	A-osake	R-osake
Lokakuu	97 302	65 851 311	199 558	19 945 756
Marraskuu	108 667	61 960 487	149 494	15 972 826
Joulukuu	130 509	44 024 994	139 375	12 672 241
Yhteensä	336 478	171 836 792	488 427	48 590 823

Päätöskurssi

	Helsinki, EUR		Tukholma, SEK	
	A-osake	R-osake	A-osake	R-osake
Lokakuu	9,20	8,62	93,95	85,20
Marraskuu	9,70	9,11	96,50	89,15
Joulukuu	10,40	10,21	101,20	97,95

Osakkeiden lukumäärä keskimäärin

Milj.	Q4/16	Q4/15	Q3/16	2016	2015
Kausittainen	788,6	788,6	788,6	788,6	788,6
Kumulatiivinen	788,6	788,6	788,6	788,6	788,6
Kumulatiivinen, laimennettu	790,0	789,8	790,0	789,9	789,8

Tunnuslukujen laskentaperiaatteet

Operatiivinen sijoitetun pääoman tuotto, operatiivinen ROCE (%)	100 x	$\frac{\text{Operatiivinen liike-tulos}}{\text{Sijoitettu pääoma}^{1,2}}$
Operatiivinen sidotun pääoman tuotto, operatiivinen ROOC (%)	100 x	$\frac{\text{Operatiivinen liike-tulos}}{\text{Sidottu pääoma}^2}$
Oman pääoman tuotto, ROE (%)	100 x	$\frac{\text{Katsauskauden tulos}}{\text{Oma pääoma yhteensä}^2}$
Korolliset nettovelat		Korolliset velat – korolliset saamiset
Velkaantumisaste		$\frac{\text{Korolliset nettovelat}}{\text{Oma pääoma}^3}$
Tulos/osake (EPS)		$\frac{\text{Katsauskauden tulos}^3}{\text{Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä}}$
Operatiivinen liike-tulos		Liike-tulos ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ja käyvän arvon muutoksia sekä Stora Enson osuus osakkuus- ja yhteisyritystensä liike-tuloksesta ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ja käyvän arvon muutoksia.
Operatiivinen EBITDA		Operatiivinen liike-tulos ilman biologisten hyödykkeiden arvon operatiivista alentumista, aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden poistoja ja arvonalentumisia, osuutta osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta, vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ja käyvän arvon muutoksia.
Nettovelan suhde operatiiviseen EBITDAan		$\frac{\text{Korolliset nettovelat}}{\text{Edellisten 12 kuukauden operatiivinen EBITDA}}$
Kiinteät kulut		Kunnossapito, henkilöstö, muut hallinnolliset kulut, ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ja käyvän arvon muutoksia
Edelliset 12 kuukautta		Raportointipäivää edeltävät 12 kuukautta
Työtaturmat (TRI), taajuus		Lääketieteellistä hoitoa vaatineiden tapaturmien määrä miljoonaa työtuntia kohti
Poissaoloihin johtaneet tapaturmat (LTA), taajuus		Poissaoloon johtaneiden tapaturmien määrä milj. työtuntia kohti

¹ Sijoitettu pääoma = sidottu pääoma – nettoverovelka

² Katsauskauden keskiarvo

³ Jakautuminen emoyhtiön omistajille

Luettelo IFRS:n piiriin kuulumattomista tunnusluvuista

Operatiivinen EBITDA	Poistot ja arvonalentumiset ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä
Operatiivinen EBITDA, %	Operatiivinen sijoitetun pääoman tuotto (ROCE)
Operatiivinen liike-tulos	Tulos/osake, ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä
Operatiivinen liike-tulosprosentti	Nettovelan suhde edellisten 12 kk operatiiviseen EBITDAan
Tulos ennen veroja ja ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä	Kiinteät kustannukset/liikevaihto
Investoinnit	Operatiivinen ROOC
Investoinnit ilman lisäyksiä biologisiin hyödykkeisiin	Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat
Sijoitettu pääoma	Rahavirta investointien jälkeen

Yhteystiedot

Stora Enso Oyj

PL 309
00101 Helsinki
Käyntiosoite: Kanavaranta 1
Puh. 02046 131

Stora Enso AB

PL 70395
SE-107 24 Stockholm, Sweden
Käyntiosoite: World Trade Center
Klarabergsviadukten 70
Puh. +46 1046 46 000

storaenso.com

storaenso.com/investors

Lisätietoja:

Seppo Parvi, talousjohtaja, puh. 02046 21205
Ulla Paajanen-Sainio, sijoittajasuhdejohtaja, puh. 040 763 8767
Hanne Karrinaho, talousviestintäjohtaja, puh. 02046 21446

Stora Enson vuoden 2017 ensimmäisen neljänneksen julkaistaan

27.4.2017

Stora Enso on johtava maailmanlaajuinen uusiutuvien pakkaus-, biomateriaali-, puu- ja paperiratkaisujen tuottaja. Tavoitteemme on korvata uusiutumattomat materiaalit innovoimalla ja kehittämällä uusia tuotteita ja palveluja, jotka perustuvat puuhun ja muihin uusiutuviin materiaaleihin. Työllistämme noin 25 000 henkilöä yli 35 maassa. Liikevaihtomme vuonna 2016 oli 9,8 miljardia euroa, Stora Enson osakkeet noteerataan Nasdaq Helsinki Oy:ssä (STEAV, STERV) ja Nasdaq Stockholm AB:ssa (STE A, STE R). Lisäksi Stora Enson ADR-todistuksilla (SEOAY) käydään kauppaa Yhdysvalloissa. storaenso.com

Stora Ensoon ja sen liiketoimintoihin kohdistuu riskejä ja epävarmuustekijöitä. Tietyt tässä esitetyt lausumat, jotka eivät ole historiallisia tosiasioita, kuten markkinoiden oletettuun kasvuun ja kehitykseen liittyvät lausumat ja muut kasvu- ja tuottavuusolettamat sekä lausumat, jotka alkavat ilmaisuilla "uskoo", "olettaa", "odottaa", "ennustaa" tai muilla vastaavilla ilmaisuilla, ovat tulevaisuudennäkymiin liittyviä kannanottoja. Koska nämä lausumat perustuvat nykyisiin suunnitelmiin, arvioihin ja ennusteisiin, ne sisältävät riskejä ja epävarmuustekijöitä, jotka saattavat johtaa siihen, että tulokset poikkeavat merkittävästi niitä koskevista arvioista. Tällaisia tulevaisuutta koskevissa lausumissa esitettyjä tekijöitä, jotka saattavat merkittävästi muuttaa tuloksia, voivat muun muassa olla: (1) toiminnalliset tekijät, kuten jatkuva menestys tuotannollisessa toiminnassa ja siinä saavutettava tehokkuus, jatkuvat saavutukset tuotekehityksessä, konsernin tavoittelemien asiakkaiden kyky hyväksyä uusia tuotteita ja palveluita, voimassaolevien ja uusien yhteistyösopimusten mukanaan tuoma menestys, muutokset liiketoiminnan strategioissa, kehitysuunnitelmissa tai tavoitteissa, muutokset konsernin patenttien tai muiden tekijänoikeuksien antamassa suojassa sekä pääoman saatavuus hyväksyttävillä ehdoilla; (2) teollisuuden yleiset olosuhteet, kuten tuotteiden kysynnän voimakkuus, kilpailun kovuus, konsernin tuotteiden markkinahinnat maailmalla nyt ja tulevaisuudessa sekä niihin liittyvät hintapaineet, raaka-aineiden hintavaihtelut, konsernin asiakkaiden ja kilpailijoiden taloudellinen tilanne sekä mahdollisten uusien kilpailevien tuotteiden ja teknologioiden kehittäminen kilpailijoiden toimesta; ja (3) yleinen taloudellinen tilanne, kuten talouskasvu konsernin tärkeimmillä markkina-alueilla sekä valuuttakurssi- ja korkotasovaihtelut. Kaikki lausumat perustuvat johdon parhaaseen arvioon saatavilla olevan tiedon valossa. Stora Enso ei sitoudu päivittämään tai muuttamaan lausumia, paitsi siltä osin kuin siihen on lainmukainen velvollisuus.